NSZ ČR

Zpráva o činnosti národní korespondentky, její zástupkyně a členů týmu pro boj proti obchodování s lidmi, zneužívání žen a dětí, nelegální migraci a zaměstnávání, genderové, domácí a sexuálně motivované násilí a pro ochranu práv obětí trestných činů za rok 2019

JUDr. Jana Zezulová, Ph.D.

V Brně dne 31. ledna 2020
1 SL 103/2020

I. Obchodování s lidmi
(JUDr. Jana Zezulová, Ph.D., JUDr. Ingrid Záhorová Nedbálková)

I. 1. Obecně

Problematika obchodování s lidmi nezaznamenala v roce 2019 ve srovnání s předchozím rokem *žádné zásadní změny*. Českou republiku lze i nadále považovat především za zemi *cílovou a transitní*, stále však také za zemi *zdrojovou*.

Ve vztahu ke zjištěným formám obchodování se v prostředí České republiky nadále jedná o obchodování s lidmi za účelem *sexuálního vykořisťování a pracovního vykořisťování*. Pozornost je třeba věnovat případům, kdy dochází k propojení těchto forem, včetně nucených sňatků, resp. *„sňatků s výhodou“*, které představují nebezpečný trend vykořisťování obětí. Sňatky jsou organizovány zejména na území Velké Británie a Irska, kdy potencionální manželé pocházejí nejčastěji z Bangladéše, Afganistánu a Pákistánu (viz též vylákání žen do ciziny pod záminkou uzavření sňatku a problematika pobytu a pohybu osob třetích zemí ve státech EU).[1] Věnovat je třeba pozornost i nucení obětí obchodování s lidmi k trestné činnosti a žebrání.

Dlouhodobě je pozornost věnována *sexuálnímu a pracovnímu vykořisťování obětí obchodování s lidmi, obchodování s dospělými i dětmi za účelem nucení k páchání trestné činnosti a žebrání, vylákání žen do ciziny pod záminkou uzavření sňatku, včasné identifikaci obětí obchodování s lidmi a aplikaci principu non-punishment* (srov. čl. 26 Úmluvy Rady Evropy o opatřeních proti obchodování s lidmi a čl. 8 směrnice 2011/36/EU o prevenci obchodování s lidmi, boji proti němu a o ochraně obětí, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2002/629/SVV).

Druhá zpráva o pokroku dosaženém v oblasti boje proti obchodování s lidmi (2018) podle článku 20 směrnice 2011/36/EU o prevenci obchodování s lidmi, boji proti němu a o ochraně obětí[2] (dále jen „zpráva“) uvádí, že obchodování s lidmi pro účely *pohlavního vykořisťování je i nadále nejčastěji oznamovanou formou*. Strmý nárůst je zaznamenán u počtu žen a dívek, které se v rámci obchodování dostávají do EU trasou přes centrální Středomoří[3]. Oběti jsou vykořisťovány v sexuálním a zábavním průmyslu, což usnadňuje rychlý technologický rozvoj a využívání internetu pro inzertní služby a nábor obětí. Oznámené nové vzorce zahrnují pornografii, používání webových kamer k živému vysílání a pohlavní zneužívání dětí na dálku prostřednictvím živých přenosů.

Obchodování s lidmi pro účely *pracovního vykořisťování* se dotklo přibližně čtvrtiny (26 %) registrovaných obětí. Obchodování s lidmi pro účely pracovního vykořisťování postihuje především muže (80 % registrovaných obětí), jakkoli v některých oborech tvoří oběti pracovního vykořisťování převážně ženy (např. práce v domácnosti).

---

[1] Zpráva o stavu obchodování s lidmi v České republice za rok 2018. MV ČR, Odbor prevence kriminality, Praha 2019, s. 4.
[2] EVROPSKÁ KOMISE: Druhá zpráva o pokroku dosaženém v oblasti boje proti obchodování s lidmi (2018) podle článku 20 směrnice 2011/36/EU o prevenci obchodování s lidmi, boji proti němu a o ochraně obětí, Brusel 3. 12. 2018, COM(2018) 777 final.
[3] https://frontex.europa.eu/assets/Publications/Risk_Analysis/Risk_Analysis/Risk_Analysis_for_2018.

Několik členských států uvedlo, že obchodování s lidmi pro účely pracovního vykořisťování je na vzestupu.
Podle Europolu[4] „organizované zločinecké skupiny uspokojují rostoucí poptávku po levné pracovní síle v mnoha členských státech a využívají nesrovnalostí v pracovněprávních předpisech k organizaci vykořisťování obětí v šedé zóně mezi legálním zaměstnáním a pracovním vykořisťováním“.

Oběti jsou vykořisťovány v odvětví stavebnictví, zemědělství a lesnictví, výroby, stravování, pečovatelských služeb, úklidových služeb a prací v domácnosti, zábavy, rybolovu, pohostinství, maloobchodu a dopravy. Četné zprávy členských států a informace ze strany občanské společnosti se týkají úlohy inspektorů práce při odhalování obětí a/nebo potřeby větší spolupráce mezi donucovacími orgány a inspektoráty práce.

K *jiným formám vykořisťování* patří obchodování s lidmi mimo jiné za účelem *nucených sňatků, nuceného žebrání, nucené trestné činnosti*. Tyto „jiné formy“ jsou spojeny s méně závažnou trestnou činností, majetkovou trestnou činností a s podvody v oblasti dávek. Obchodování s lidmi pro účely nucené trestné činnosti a nuceného žebrání je patrně na vzestupu.

Členské státy uvádějí, že narůstá počet případů obětí, které uzavírají fiktivní nebo nucené sňatky. Takové oběti jsou také vystaveny pohlavnímu vykořisťování, nuceným těhotenstvím a/nebo pracovnímu vykořisťování nebo jsou nuceny k uzavírání sňatků s občany třetích zemí, aby zlegalizovaly pobyt těchto osob. Europol[5] spojuje tento vývoj v posledních letech s nárůstem počtu nelegálních migrantů, kteří se po neúspěšných žádostech o azyl snaží dosáhnout statusu oprávněného pobytu. Oběti této formy obchodování s lidmi jsou často nuceny čerpat půjčky nebo žádat o sociální dávky.

Mezi nové vzorce obchodování s lidmi zpráva poukazuje na *vnitřní obchod s lidmi* v rámci území některého členského státu. Členské státy uvádějí, že *věk* identifikovaných *obětí* se *snižuje*. Obzvláště zranitelné jsou nadále děti z východoevropských zemí a romských komunit, u nichž obchodníci využívají příbuzenské vztahy.

Mezi další nové vzorce patří případy *obchodování s těhotnými ženami* za účelem *prodeje jejich novorozených dětí*, obchodování s lidmi za *účelem odběru orgánů nebo lidských tkání a dětské sňatky*. Obchodníci s lidmi se v rostoucí míře zaměřují na osoby s vývojovým a tělesným postižením.

Zpráva se též zmiňuje o obchodování s lidmi v souvislosti s migrací a poukazuje na to, že členské státy oznamují *oběti* obchodování s lidmi *zjištěné v systémech žádostí o azyl a organizované zločinecké skupiny, které zneužívají azylová řízení*. Členské státy uvádějí i zprávy o obchodnících s lidmi, kteří ve snaze zlegalizovat status obětí od těchto obětí požadují, aby žádaly o mezinárodní ochranu.

---

[4] https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/european-union-serious-and-organised-crime-threat-assessment-2017
[5] https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/european-union-serious-and-organised-crime-threat-assessment-2017

K otázce *profilu a způsobu práce obchodníků s lidmi* zpráva uvádí, že členské státy uvádějí, že *obchodníci s lidmi neustále mění způsoby, jakými pracují*, přičemž používají méně *fyzické síly, ale více psychického a emočního násilí*. Členské státy také oznamují, že se zvyšuje počet jejich vlastních státních příslušníků, které členské státy považují za podezřelé, stejně jako počet ženských obětí, které se následně stávají pachateli. Zločinecké sítě jsou vysoce mobilní a často nadnárodní a mají své buňky v zemích původu, tranzitu a určení obětí. Podle členských států obchodníci s lidmi využívají internet a nástroje sociálních sítí k náboru obětí, pro účely logistiky, jako nástroje umožňující vykořisťování obětí a jako marketingovou platformu pro prostituci. Členské státy také uvádějí, že vyšetřovacím orgánům působí potíže používání šifrovacích technologií. Zdůrazňují také vazby na *nedovolený obchod s drogami, padělání dokladů, padělání měn, majetkovou trestnou činnost, pašování migrantů, nedovolený obchod se zbraněmi a nelegální obchod s tabákem.*

Kriminalizace využívání služeb poskytovaných oběťmi
K jádru priorit Komise v oblasti prevence obchodování s lidmi patří další vybízení těch členských států EU, které tak dosud neučinily, aby *trestně stíhaly osoby, jež vědomě využívají služeb poskytovaných oběťmi*. Článek 18 odst. 4 směrnice o boji proti obchodování s lidmi vybízí členské státy, aby zvážily kriminalizaci využívání služeb obětí obchodování s lidmi prováděného s vědomím, že dotčená osoba je obětí obchodování s lidmi.

Identifikace obětí obchodování s lidmi
Možnosti, jakými mohou oběti prosazovat svá práva, jsou omezeny, pokud tyto oběti nejsou identifikovány nebo správně předávány. Podle členských států se úroveň prahové hodnoty používané pro počáteční identifikaci obětí a délka řízení v rámci EU různí. Členské státy rovněž zdůrazňují úlohu místních orgánů při identifikaci obětí. Zvláštní problémy vznikají při identifikaci obětí ve smíšených migračních tocích a v postupech mezinárodní ochrany, a to včetně případů, kdy byly oběti vykořisťovány mimo jurisdikci členského státu.
Včasná identifikace obětí obchodování s lidmi prostřednictvím vnitrostátních systémů předávání, které by měly zahrnovat azylové systémy, má zásadní význam při prevenci trestné činnosti a ochraně obětí.

Identifikace dětských obětí a pomoc těmto obětem v přístupu k jejich právům bez ohledu na jejich zemi původu je nadále výzvou. Komise vydala členským státům doporučení k *posílení ochrany dětí migrantů*.

Odškodnění obětí
Odškodnění obětí často brzdí složitost a různorodost vnitrostátních systémů odškodnění a rozdíly v platbách odškodnění mezi členskými státy. Některé členské státy uvádějí, že oběti obdržely odškodnění. Informace od občanské společnosti však poukazují na obtíže zvláště u obětí obchodování s lidmi pro účely pohlavního vykořisťování, které nejsou schopny splnit požadavky na předložení důkazů o ověřitelných výdajích nebo ztrátě zaměstnání.

Zásada netrestání (non punishment)
Zejména oběti obchodování s lidmi pro účely pohlavního vykořisťování a nucené trestné činnosti jsou vystaveny vysokému riziku, že budou potrestány za trestné činy, k jejichž spáchání byly donuceny.

I. 2 Analytická a legislativní činnost NK - výběr

- *Stanovisko analytického a legislativního odboru NSZ k trestnému činu obchodování s lidmi – vylákání ženy do ciziny pod záminkou uzavření sňatku za účelem obchodu* (viz 1 SL 703/2016 k žádosti ředitele ÚOOZ, nyní NCOZ)

Stanovisko dospělo k těmto závěrům:
1. Vylákání ženy do ciziny pod záminkou uzavření sňatku s výhodou může vykazovat prvky obchodování s lidmi.

2. Případům sňatků s výhodou by měla být ze strany orgánů činných v trestním řízení věnována mimořádná pozornost.

3. Sjednání osoby starší 18 let pro sňatek s výhodou či nucený sňatek by bylo možné kvalifikovat jako trestný čin obchodování s lidmi podle § 168 trestního zákoníku, z hlediska samotného účelu vykořisťování by uvedené jednání pachatele naplňovalo znak jiné formy vykořisťování podle odst. 2 písm. e) § 168 trestního zákoníku.

- *Společné stanovisko (OBP MV, NCOZ, NSZ) k výkladu pojmů souvisejících s pracovním vykořisťováním* (stanovisko bylo publikováno na Extranetu státního zastupitelství – Národní korespondenti – Jana Zezulová – materiály k agendě národního korespondenta)

- *Problematika nucených sňatků (forced marriage) v návaznosti na připravovanou ratifikaci Istanbulské úmluvy*

Pod č. *287/2018 Sb*., byl publikován zákon, kterým se mění zákon č. *40/2009 Sb*., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony (účinnost od 1. 2. 2019). Citovaný zákon novelizoval ustanovení § 172 trestního zákoníku takto:

V § 172 odst. 1 se slova "do ciziny" nahrazují slovy *"do České republiky nebo do jiného státu"* a slova "z ciziny" se nahrazují slovy *"z České republiky nebo z jiného státu"*.

- *K rozdílu mezi trestným činem obchodování s lidmi podle § 168 trestního zákoníku a trestným činem kuplířství podle § 189 trestního zákoníku (JUDr. Ingrid Záhorová Nedbálková)*

Trestný čin obchodování s lidmi podle § 168 odst. 1 písm. a) nebo odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. d) trestního zákoníku je ve vztahu *speciality* k trestnému činu kuplířství podle § 189 odst. 1 trestního zákoníku. Objektem speciálního ustanovení je osobní svoboda v tom nejširším slova smyslu, která se týká všech oblastí rozhodování v životě jedince a trestný čin obchodování s lidmi je proto zařazen do hlavy II. trestního zákoníku, která definuje trestné činy proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství.

Naproti tomu u trestného činu kuplířství je chráněno svobodné rozhodování v sexuální sféře. Tento čin je obsažen v hlavě III. zvláštní části trestního zákoníku, tedy mezi trestnými činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti. Pokud je předmětem útoku dospělá osoba, je pro použití kvalifikace jako trestného činu obchodování s lidmi (odst. 2 § 168 trestního zákoníku) nezbytné, aby pachatel zamezil *svobodnému rozhodování* dospělého (a to nejen ve vztahu k vykonání pohlavního styku) užitím násilí, pohrůžkou násilí nebo jiné těžké újmy, použitím lsti,

anebo zneužívaje omylu, tísně nebo závislosti. V případě, že nejsou zjištěny žádné alternativy vyjmenovaných způsobů jednání pachatele vůči dospělému poškozenému ve vztahu přimět jej, zjednat jej, najmout, zlákat, svést k provozování prostituce, pak je možné za splnění dalších zákonných podmínek kvalifikovat skutek jako trestný čin kuplířství podle § 189 odst. 1 trestního zákoníku (bez ohledu na přísnější právní kvalifikaci).

Zásadní rozdíl mezi uvedenými skutkovými podstatami proto spočívá v tom, zda poškozený (poškozená) v podstatě dobrovolně přistoupí na nabídku obviněného provozovat prostituci, byť tak učiní například pod příslibem vysokého výdělku či jiné výhody, která se nakonec ukáže nereálnou či nepravdivou (pak může jít o „zlákání“, „svedení“). Vždy se však musí jednat o svobodné vlastní rozhodnutí poškozeného. Na druhé straně pachatel trestného činu obchodování s lidmi podle § 168 odst. 2 eventuálně 3 trestního zákoníku se ani nesnaží u poškozeného vyvolat jeho vlastní rozhodnutí, naopak mu v něm zabrání. K jednání alternativně popsaným v odst. 2 § 168 trestního zákoníku tak pachatel dospělého poškozeného v zásadě zneužije, ať už jeho omylu či závislosti nebo jej donutí násilím, pohrůžkou násilí či jiné těžké újmy nebo použil lsti. Trestnost takového pachatele je však vždy, kromě dalších okolností, podmíněna zjištěním, že na straně poškozeného *chybí dobrovolné rozhodnutí*, mimo jiné k pohlavnímu styku, respektive k prostituci.

U trestného činu obchodování s lidmi podle § 168 odst. 1 trestního zákoníku není trestnost komerčního zneužívání dítěte vázána na některý ze způsobů spáchání tohoto trestného činu uvedených v odst. 2 tohoto ustanovení ve vztahu k dospělým osobám. Z hlediska naplnění znaků základní samostatné skutkové podstaty trestného činu podle § 168 odst. 1 trestního zákoníku tak není podstatné, zda k takovému komerčnímu zneužití dítěte došlo, například s jeho výslovným souhlasem či se znalostí obsahu a smyslu dohody s pachatelem o tomto jeho užití.

Platí tedy, že jednání pachatele, který osobu mladší osmnácti let přiměl, zjednal, najmul, zlákal nebo svedl k provozování prostituce nebo z takového jejího jednání kořistil, nelze kvalifikovat jako trestný čin kuplířství podle § 189 trestního zákoníku, ale jako trestný čin obchodování s lidmi podle § 168 trestního zákoníku, který je s ohledem na osobu poškozeného (dítě ve smyslu § 126 trestního zákoníku) trestným činem *speciálním*.

Respektováno je judikatorní rozhodnutí *č. 24/2012 Sb. rozh. tr.*, které mj. uvádí, že *„jednání pachatele, který osobu mladší osmnácti let přiměl, zjednal, najal, zlákal nebo svedl k provozování prostituce nebo z takového jejího jednání kořistil, nelze kvalifikovat jako trestný čin kuplířství podle § 189 trestního zákoníku, nýbrž jako trestný čin obchodování s lidmi podle § 168 trestního zákoníku, který je s ohledem na osobu poškozeného (dítě ve smyslu § 126 trestního zákoníku) trestným činem speciálním“*.

Srov. též usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 5. 2017 sp. zn. 6 Tdo 545/2017, podle něhož *„trestný čin obchodování s lidmi podle § 168 odst. 1 alinea první písm. a), alinea druhá, odst. 3 písm. d) tr. zákoníku je ve vztahu k trestnému činu kuplířství podle § 189 odst. 1 tr. zákoníku trestným činem speciálním, a jeho jednočinný souběh s tímto trestným činem je proto vyloučen“*.

Podle usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 11. 2016 sp. zn. 8 Tdo 439/2016 *rozdíl mezi zločinem obchodování s lidmi podle § 168 odst. 1 a přečinem kuplířství podle § 189 odst. 1 tr. zákoníku spočívá v odlišném vymezení okruhu osob, kterým zákon poskytuje ochranu před jednáním pachatele. Oproti trestnému činu kuplířství, který chrání v odstavci 1 před zneužitím k provozování prostituce všechny osoby bez ohledu na jejich věk, totiž ustanovení § 168 odst. 1 tr. zákoníku poskytuje vyšší ochranu dítěti již před pouhým přiměním, zjednáním a dalšímu v tomto ustanovení uvedenými alternativami protiprávních jednání za účelem užití dítěte mimo jiné k pohlavnímu styku [viz § 168 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku].*

Usnesením Nejvyššího soudu ze dne 18. 9. 2018 sp. zn. *6 Tdo 1114/2018* bylo zopakováno, že *ustanovení o trestném činu kuplířství podle § 189 odst. 1 trestního zákoníku osobám mladším osmnácti let žádnou zvláštní ochranu neposkytuje, neboť tu jim v souladu s mezinárodními úmluvami zajišťuje právě speciální ustanovení § 168 odst. 1 trestního zákoníku, které cílí proti komerčnímu zneužívání osob mladších osmnácti let, tedy dětí, a to bez ohledu na to, jakým způsobem byla taková osoba získána, tedy i bez ohledu na její výslovný souhlas.*

I. 3 Rozhodovací činnost obecných soudů

3 Tdo 105/2011 (R 46/2012)
U trestného činu obchodování s lidmi podle § 168 odst. 1 tr. zákoníku není trestnost komerčního zneužívání dítěte vázána na některý ze způsobů spáchání tohoto činu uvedených v odstavci 2 tohoto ustanovení ve vztahu k dospělým osobám. Z hlediska naplnění znaků základní samostatné skutkové podstaty trestného činu podle § 168 odst. 1 tr. zákoníku tak není podstatné, zda k takovému komerčnímu zneužití dítěte došlo např. s jeho výslovným souhlasem či se znalostí obsahu a smyslu dohody s pachatelem o tomto jeho užití.

7 Tdo 1261/2013 (R 13/2015)
Zákonný znak „užito k nuceným pracím“ v ustanoveních § 168 odst. 1 písm. e) a § 168 odst. 2 písm. e) tr. zákoníku o trestném činu obchodování s lidmi je nutné vykládat v souladu s pojmem nucené práce ve smyslu čl. 2 odst. 1 Úmluvy o nucené nebo povinné práci č. 29 Mezinárodní organizace práce, přijaté dne 28. června 1930, vyhlášené pod č. 506/1990 Sb., podle něhož jí je každá práce nebo služba, která se na kterékoli osobě vymáhá pod pohrůžkou jakéhokoli trestu a ke které se dotčená osoba nenabídla dobrovolně.

Uvedený znak je proto naplněn např. jednáním pachatele, který dopraví cizí státní příslušníky na území České republiky a poté jim odebere cestovní a osobní doklady, omezuje je ve svobodě pohybu, za vykonanou práci jim nevyplácí odpovídající mzdu, příkazy k práci vynucuje pohrůžkami újmy na zdraví, životě nebo bitím, přičemž uvedené osoby se ocitají ve zranitelném postavení i z důvodu neznalosti prostředí a jazyka v cizí zemi a jejich lidská svoboda a důstojnost je tak závažně omezena.

5 Tdo 160/2012
K výkladu znaků uvedených v § 168 odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. d) tr. zákoníku a ke vztahu tohoto zločinu k trestnému činu kuplířství.

Znak „bylo jiným užito k pohlavnímu styku s tím, aby jí bylo užito k prostituci“ u zločinu obchodování s lidmi podle § 168 odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. d) tr. zákoníku nelze vykládat tak, že poškozenou osobu bude užívat k prostituci jiná osoba než pachatel. Přijetí takového výkladu by totiž vylučovalo možnost rozlišit postih pachatele, který přiměje jiného k poskytování pohlavního styku za úplatu (prostituci) s použitím násilí či pohrůžky násilí, případně jiným druhem jednání od pachatelů, kteří jiného přimějí k provozování prostituce, aniž by vůči takové osobě užili násilí, pohrůžky násilí, zneužili omylu či tísně ve smyslu ustanovení § 168 odst. 2 tr. zákoníku. Posledně uvedené jednání je možné postihnout jako trestný čin kuplířství podle § 189 odst. 1, 2 tr. zákoníku, vůči kterému je zločin obchodování s lidmi podle § 168 odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. d) tr. zákoníku ve vztahu speciality. Jednočinný souběh těchto trestných činů je proto vyloučen.

Zásadní rozdíl mezi uvedenými skutkovými podstatami spočívá zejména v tom, že v případě trestného činu kuplířství poškozená osoba dobrovolně přistoupí na nabídku pachatele provozovat prostituci, která může být i nereálná či nepravdivá (viz pojmy „zláká“ či „svede“). Jedná se však o její svobodné rozhodnutí. Naproti tomu pachatel trestného činu obchodování s lidmi podle § 168 odst. 2, 3 tr. zákoníku koná proti vůli poškozené osoby.

6 Tdo 392/2014
U trestného činu obchodování s lidmi podle § 168 odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. d) tr. zákoníku není podstatná skutečnost, že nebyla bezpečně zjištěna výše částky, kterou měla poškozená z prostituce pachateli odevzdat, neboť postačuje, aby pachatel měl v úmyslu užít jiného k prostituci. Pokud je tedy na základě provedeného dokazování postaveno najisto, že obviněný opakovaně vyhrožoval poškozené násilím, pokud nebude provozovat prostituci a nutil ji k odevzdávání vydělaných peněz, došlo naplnění zákonných znaků skutkové podstaty trestného činu obchodování s lidmi podle § 168 odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. d) tr. zákoníku.

4 Tdo 366/2013
Značný a velký rozsah u trestného činu obchodování s lidmi

Při stanovení prospěchu značného a velkého rozsahu u trestného činu obchodování s lidmi podle § 168 odst. 3 písm. c), resp. § 168 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku je třeba vycházet z čistého zisku pachatele, který dosáhl touto trestnou činností. Do uvedeného rozsahu nelze zahrnovat výdaje, které pachatel vynaložil na spáchání trestné činnosti. Přitom platí, že značný nebo velký rozsah nemusí pachatel získat, protože citované skutkové podstaty předpokládají tzv. specifický úmysl pachatele.

4 Tdo 1042/2017
Z hlediska naplnění zákonných znaků skutkové podstaty zločinu obchodování s lidmi podle § 168 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. d) tr. zákoníku není významné, kdo byl iniciátorem jednání pachatele.

6 Tdo 591/2016
Naplnění zákonných znaků trestného činu obchodování s lidmi podle § 168 odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. d) tr. zákoníku lze spatřovat v jednání spočívajícím v tom, že obviněný zneužil těžké sociální závislosti poškozené na jeho osobě, přičemž tato závislost vyplývala z tíživých sociálních a majetkových poměrů poškozené

v kombinaci s omezeními vyplývajícími z jejích osobnostních rysů (mentální retardace), a vědom si těchto skutečností, zjednal poškozenou k prostituci.

7 Tdo 1438/2016
I. Objektem trestného činu obchodování s lidmi je osobní svoboda v tom nejširším slova smyslu, tedy rozhodování prakticky ve všech sférách života. Ustanovení chrání jak osobní svobodu ve smyslu svobody pohybu a svobody rozhodování, tak osobnost člověka ochranou některých jeho základních lidských práv. Chrání se zde i morální zásady, s nimiž je obchodování s lidmi v příkrém rozporu.

II. Trestného činu ohrožování mravní výchovy mládeže se pachatel dopustí tím, že svým společensky nežádoucím jednáním ohrozí rozumový, citový nebo mravní vývoj dítěte. K narušení rozumového, citového nebo mravního vývoje osoby mladší než osmnáct let nemusí fakticky dojít, neboť k trestnosti jednání pachatele stačí, jestliže tento škodlivý následek alespoň hrozí. Ohrožením rozumového, citového nebo mravního vývoje dítěte je třeba rozumět takové chování pachatele, kdy si osoba mladší osmnácti let v důsledku jednání pachatele osvojuje škodlivé návyky, povahové rysy, příp. sklony a zájmy, které zpravidla vedou k morálnímu úpadku jednotlivce a k neschopnosti usměrňovat způsob jeho života v souladu s obecnými morálními zásadami a pravidly občanské společnosti.

I. 4 Rozhodovací činnost Ústavního soudu

Nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 3626/13, nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 3436/14

Koncem roku 2015 a počátkem roku 2016 byly vydány nálezy Ústavního soudu *sp. zn. II. ÚS 3626/13 a II. ÚS 3436/14*, které se vyjadřují k postupu Policie ČR a státního zastupitelství v kauze *„Stromkaři“* z let 2009–2010 (rozsáhlé pracovní vykořisťování zahraničních občanů v českých lesích). Ústavní soud shledal *porušení práva stěžovatelů na účinné vyšetřování* vyplývajících ze základních práv podle čl. 8 odst. 1, čl. 9 a čl. 10 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 4 odst. 1 a 2 a čl. 5 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

II. ÚS 3626/13
V případech podezření ze spáchání zvlášť závažného zločinu obchodování s lidmi či jiných závažných trestných činů proti svobodě a lidské důstojnosti, k jejichž trestnímu stíhání je Česká republika vázána mezinárodními závazky, lze v ústavněprávní rovině dovodit pozitivní povinnost orgánů státu k efektivnímu objasnění trestní věci. Porušení této povinnosti představuje zásah do ústavně zaručených základních práv osob, jež se prohlašují za oběti takových trestných činů a domáhají se cestou trestního oznámení u orgánů státu ochrany a zadostiučinění.

Je třeba vycházet z předpokladu, že pro oběti obchodování s lidmi bývá ochrana poskytnutá v rámci trestního řízení bezprostředním a nejúčinnějším způsobem zajištění jejich základních práv vyplývajících z čl. 8 odst. 1, čl. 9 a čl. 10 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, a z čl. 4 odst. 1 a 2 a čl. 5 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Ryze formální či hrubě nesprávný a neefektivní postup orgánů činných v trestním řízení proto neobstojí z hlediska ústavněprávního přezkumu a zakládá nutnost kasace rozhodnutí, jímž bylo trestní řízení skončeno odložením věci.

II. ÚS 3436/14
1. Trestní řízení představuje vztah mezi pachatelem a státem, což také znamená, že ústavně není zaručeno právo třetí osoby (např. oznamovatele, poškozeného), aby jiná osoba byla stíhána a odsouzena. Současně však nelze pominout, že je pozitivní povinností státu zajistit ochranu základních práv, a to i prostřednictvím efektivního trestního řízení. Požadavek účinného vyšetřování je však „pouze" procesní povinností tzv. náležité péče, a nikoliv povinností ve vztahu k jeho výsledku. Účinné vyšetřování tak nezaručuje žádný konkrétní výsledek, nýbrž pouze řádnost postupu daného orgánu.

2. Ústavní soud vychází z doktríny Evropského soudu pro lidská práva, pokud jde o pozitivní povinnosti státu ve vztahu k právu na život. Má za to, že nikoliv v případě veškeré trestné činnosti, která je již z povahy věci způsobilá zasáhnout do práv jednotlivců, je dáno jeho oprávnění zasahovat do činnosti orgánů činných v trestním řízení. Toto oprávnění - a dokonce i povinnost - je však dáno tehdy, pakliže se jedná o případy těch nejzávaznějších trestných činů, významem svých dopadů srovnatelným právě s uvedeným právem na život. Činí tak proto i v nyní projednávané věci, kdy je předmětem řízení osobní svoboda, lidská důstojnost, a tvrzeno bylo i tak závažné jednání, blížící se užití jiného k otroctví, nevolnictví, nuceným pracím nebo jiným formám vykořisťování. V tomto případě je tedy třeba přezkoumat, zda orgány činné v trestním řízení provedly účinné vyšetřování a dostály tak své pozitivní povinnosti ochrany zmíněných základních práv.

- *Nález Ústavního soudu ze dne 3. 11. 2016 sp. zn. I. ÚS 1860/16*

Nález Ústavního soudu ze dne 3. 11. 2016 *sp. zn. I. ÚS 1860/16* ve věci obchodování s lidmi se vyjadřuje k požadavkům spravedlivého procesu na *kontradiktorní výpověď svědka v případě jeho nepřítomnosti* (pozn. v dané věci šlo o obchodování s lidmi). Otázka, zda připuštěním výpovědi nepřítomného svědka jako důkazu nebylo porušeno právo obviněného vyslýchat svědky, se posuzuje ve třech krocích (tzv. třístupňový test).

Podle tohoto třístupňového testu je třeba prověřit:

1. *zda existoval závažný důvod pro to, že obhajoba neměla možnost vyslechnout nebo nechat vyslechnout svědka obžaloby (resp. zda pro nepřítomnost svědka existoval dostatečný důvod);*

2. *zda výpověď nepřítomného svědka představovala výlučný či rozhodující důkaz nebo o důkaz se značnou vahou (resp. jakou váhu tento důkaz měl);*

3. *zda v řízení existovaly dostatečné vyvažující faktory, včetně silných procesních záruk, které kompenzovaly připuštění výpovědi nepřítomného svědka jako důkazu proti obviněnému.*

Ve světle těchto tří kritérií je třeba posoudit, zda lze řízení, v němž byla použita výpověď nepřítomného svědka, jako celek považovat za spravedlivé.

Dále srov. *rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve věci Al-Khawaja a Tahery proti Spojenému království (č. 26766/05), Schatschaschwili proti Německu (č. 9154/10)*.

I. 5 Rozhodovací činnost Evropského soudu pro lidská práva

Průběžně je v této oblasti sledována judikatura Evropského soudu pro lidská práva a připravuje se výběr jeho nejvýznamnějších judikatorních rozhodnutí (čl. 2, 3, 4, 5, 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod).

Zatímco *otroctví, nevolnictví a nucené a povinné práce* výslovně zakazuje čl. 4 Úmluvy (pro nucené a povinné práce platí výjimky uvedené v čl. 4 odst. 3 Úmluvy), Úmluva *neobsahuje* výslovný odkaz na obchodování s lidmi. Tato absence však není překvapivá. Úmluva byla inspirována Všeobecnou deklarací lidských práv, vyhlášenou Valným shromážděním Organizace spojených národů v roce 1948, která sama obchodování výslovně nezmiňovala. Ve svém článku 4 Deklarace „pouze" zakazovala „otroctví a obchodování s otroky ve všech jeho formách".

Vzhledem k tomu, že je Úmluva *živým instrumentem*, který musí být interpretován ve světle současných podmínek, Evropský soud pro lidská práva dovodil, že obchodování s lidmi, jak je definováno v Palermském protokolu[6] a Úmluvy Rady Evropy o opatřeních proti obchodování s lidmi[7], spadá do působnosti čl. 4 Úmluvy, přičemž není rozhodné (a Evropský soud pro lidská práva to ani doposud nikdy nevymezil), zda obchodování s lidmi spadá pod pojem „otroctví", „nevolnictví" nebo „nucené nebo povinné práce" (*viz rozsudek ESLP ze dne 7. 1. 2010 ve věci Rantsev proti Kypru a Rusku, č. 25965/04*).

Je nutné upozornit také na to, že Evropský soud pro lidská práva ve své judikatuře poznamenal, že obchodování s lidmi, jakožto *globální fenomén*, v posledních letech značně vzrostl, přičemž v Evropě byl jeho růst usnadněn kolapsem bývalého východního bloku. Závěry Palermského protokolu a Úmluvy Rady Evropy o opatřeních proti obchodování s lidmi demonstrují narůstající mezinárodní uznání výskytu obchodování s lidmi a potřeby prostředků boje proti němu (*srov. Rantsev proti Kypru a Rusku, rozsudek ze dne 7. 1. 2010, odst. 277–278*).

Článek 4 Úmluvy členským státům ukládá řadu povinností zohledňující *ochranu obětí*. Státy mají zaprvé povinnost stanovit vhodný právní a regulační rámec poskytující praktickou a účinnou ochranu práv obětí obchodování s lidmi, a to skutečných i potenciálních. Zadruhé mají státy, za určitých okolností, povinnost podniknout konkrétní kroky k ochraně obětí nebo potenciálních obětí proti zacházení v rozporu s článkem 4, 2 a 3 Úmluvy. Aby vznikla pozitivní povinnost přijmout opatření v konkrétním případě, musí být prokázáno, že státní orgány měly nebo měly mít důvodné podezření, že jedinec byl podroben obchodování s lidmi, nebo že zde bylo skutečné a bezprostřední riziko obchodování s lidmi nebo vykořisťování ve smyslu článku 3 Palermského protokolu a článku 4 Úmluvy Rady Evropy o opatřeních proti obchodování s lidmi z roku 2005. Vyšetřování dané věci musí být nezávislé, nestranné a rychlé. Pokud je dáno důvodné podezření a stát nepřijal vhodná opatření v rámci svých pravomocí, jde o porušení článku 4 Úmluvy.

---

[6] Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 18/2015 Sb. m. s., o sjednání Protokolu o předcházení, potlačování a trestání obchodování s lidmi, zejména se ženami a dětmi, doplňujícího Úmluvu Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu.

[7] Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 33/2017 Sb. m. s., o sjednání Úmluvy Rady Evropy o opatřeních proti obchodování s lidmi.

Procesněprávní rozměr článku 4 Úmluvy potom zahrnuje *právo na účinné (efektivní) vyšetření trestného činu*. Účinné vyšetřování musí být nezávislé a nestranné, důkladné a dostatečné, rychlé a podrobené kontrole veřejnosti, přičemž není a priori otázkou výsledku, ale použitých prostředků. Vnitrostátní právo musí být způsobilé poskytnout praktickou a účinnou ochranu právům oběti nebo potencionální oběti obchodování s lidmi. Článek 4 Úmluvy obsahuje zvláštní pozitivní povinnost členských států účinně stíhat a trestat jakýkoli čin, jehož cílem je zadržovat osobu v situaci otroctví, nevolnictví či nucených nebo povinných prací – tzn. procesní povinnost účinně vyšetřit podezření, že na území státu došlo k trestnému činu obchodování s lidmi. (*V této souvislosti znovu připomínám již výše uvedené nálezy Ústavního soudu ze dne 16. 12. 2015 sp. zn. II. ÚS 3626/13 a ze dne 19. 1. 2016 sp. zn. II. ÚS 3436/14, v nichž Ústavní soud shledal porušení práva oznamovatele na účinné vyšetřování trestného činu*).

K rozlišení pojmů „nucená práce“ a „jiné formy vykořisťování“ lze poukázat na rozhodnutí NS ČR ze dne 12. 3. 2014, sp. zn. 7 Tdo 1261/2013 (publikováno ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu ČR pod č. 13/2015), jež se vztahuje právě k otázce výkladu pojmu „pracovní vykořisťování“.

I. 6 Účast v pracovních komisích, přednášková činnost

- Národní korespondentka je členkou *Mezirezortní koordinační skupiny pro oblast boje proti obchodování s lidm*i, který na národní úrovni odpovídá za koordinaci aktivit, mezinárodní spolupráci, sledování a zavádění dobré praxe. MKS je svolávána minimálně dvakrát ročně. MKS monitoruje plnění úkolů stanovených v Národní strategii boje proti obchodování s lidmi a rovněž v rámci každoročně zpracovávaných Zpráv o stavu obchodování s lidmi v ČR. Tyto zprávy podrobně popisují situaci na území ČR a rovněž v zahraničí, existují-li vazby na ČR za daný rok. Jsou zveřejňovány v českém i anglickém znění na webových stránkách Ministerstva vnitra ČR zde: http://www.mvcr.cz/clanek/obchod-s-lidmi-dokumenty-982041.aspx.

- Národní korespondentka se podílí na vypracování podkladů pro *zprávu o stavu obchodování s lidmi v ČR za příslušný uplynulý kalendářní rok*. Zprávy jsou věnovány problematice obchodování s lidmi jako trestnému činu a doprovodným jevům, které s obchodováním s lidmi úzce souvisejí. Zprávy podrobně popisují situaci na území ČR a rovněž v zahraničí, existují-li vazby na ČR, za daný rok. Zpráva je dále zaměřena na zhodnocení plnění priorit v oblasti potírání trestné činnosti obchodování s lidmi, přičemž jsou zde stanoveny nové oblasti zájmu pro rok nadcházející, a to v souladu s *Národní strategií boje proti obchodování s lidmi v ČR pro období 2016–2019*.

- Národní korespondentka JUDr. Jana Zezulová, Ph.D. a členky týmu JUDr. Dana Přibylová a JUDr. Ingrid Záhorová Nedbálková se zúčastnily jednání se zástupci výboru GRETA[8] ve složení Mr Ryszard Piotrowicz, Ms Helga Gayer a Ms Petya Nestorova. Jednání se týkalo prvního kola hodnocení

[8] GRETA je kontrolní mechanismus zřízený Úmluvou o opatřeních proti obchodování s lidmi RE a v současné době probíhá hodnocení implementace Úmluvy v CZ

implementace Úmluvy o opatřeních proti obchodování s lidmi Rady Evropy v České republice a uskutečnilo se ve dnech 4. – 8. března 2019.

- Národní korespondentka zpracovala připomínky k prvnímu návrhu hodnotící zprávy THB-GRETA(2019)16.

- Národní korespondentka se dne 2. 12. 2019 zúčastnila semináře pořádaného Radou Evropy na téma boj proti obchodování s lidmi. V průběhu semináře byl zástupci GRETA představen certifikovaný e-learningový kurz The HELP course[9] on Combatting Trafficking in Human Beings - „Boj s obchodováním s lidmi“.

- Národní korespondentka se účastní programu HELP k problematice obchodování s lidmi jako HELP TUTOR pro Českou republiku.

I. 7 Trestný čin obchodování s lidmi v dovolací činnosti (JUDr. Ingrid Záhorová Nedbálková)

Stejně tak jako v minulém roce trestná činnost pokrývala, až na jednu výjimku, pouze *sexuální vykořisťování*, a to jak vůči dětem, tak vůči dospělým. Opět je možné zaznamenat v zásadě neměnnou tendenci, že uvedená trestná činnost je páchána ve spolupachatelství, obvykle v jednočinném, ale častěji ve vícečinném, souběhu s dalšími trestnými činy mravnostními, ale i drogovými (trestný čin kuplířství podle *§ 189* trestního zákoníku, sexuální nátlak podle *§ 186* trestního zákoníku, ohrožování výchovy dítěte podle *§ 201* trestního zákoníku, podání alkoholu dítěti podle *§ 204* trestního zákoníku, týrání osoby žijící ve společném obydlí podle *§ 199* trestního zákoníku, výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií podle *§ 192* trestního zákoníku, svádění k pohlavnímu styku podle *§ 202* trestního zákoníku a nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle *§ 283* trestního zákoníku).

Pachatelům byly ukládány tresty odnětí svobody s přímým výkonem.

Stíhanými i poškozenými byli v těchto trestních věcech naši státní příslušníci. Trestná činnost byla páchána na území České republiky a v jednom případě na území Velké Británie.

Odbor mimořádných opravných prostředků Nejvyššího státního zastupitelství v roce 2019 řešil osm trestních věcí, ve kterých byli pachatelé stíháni a odsouzeni pro trestný čin obchodování s lidmi podle § 168 trestního zákoníku. Ve všech případech dovolání podávali sami obvinění.

1 NZO 39/2019 (dovolání ve věci Městského soudu v Praze sp. zn. 47 T 17/2016):

V předmětné trestní věci byla dovolatelka odsouzena pro zločin obchodování s lidmi podle *§ 168 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. d)* trestního zákoníku spáchaný v jednočinném souběhu s přečinem ohrožování výchovy dítěte podle *§ 201 odst. 1 písm. a)* trestního zákoníku, ve spolupachatelství s otcem samotné poškozené. Jmenovaných trestných činů se dopustili skutkem, který spočíval v podstatě v tom, že v bytě, ve kterém provozovali tzv. erotický

[9] Pro více informací o HELP naleznete na www.coe.int/help

privát, využili svého vlivu na poškozenou mladistvou, nar. 1999 a poté, co ji přivedli do stavu opilosti, ji přiměli, aby poskytla sexuální službu cizinci, s čímž poškozená v důsledku požitého alkoholu souhlasila, za což od něj obdržela částku 500 Kč, kterou předem domluvila obviněná a následně poškozenou nacházející se ve stavu opilosti přiměli, aby za úplatu provedla nejméně v pěti dalších případech felaci blíže neztotožněným mužům, které obviněná předem domluvila přes internetovou inzerci, za což obdržela finanční odměnu, ze které jednu polovinu odevzdala obviněným, přičemž takového jednání se dopustili, ačkoliv jim byl znám skutečný věk poškozené, která byla mladší osmnácti let.

Oběma pachatelům byly uloženy tresty odnětí svobody s přímým výkonem v trvání pěti let. Dovolání ve věci podala pouze přítelkyně otce poškozené, a to z důvodů podle *§ 265b odst. 1 písm. g) a l)* trestního řádu a namítla porušení pravidel spravedlivého procesu. Ve vyjádření k dovolání bylo argumentováno tím, že dokazování provedené v předmětné trestní věci odpovídalo pravidlům spravedlivého procesu. První výslech poškozené provedený jako neopakovatelný úkon byl již v přípravném řízení označen za procesně nepoužitelný, neboť byl proveden před zahájením trestního stíhání jejího otce, avšak za situace, kdy již do té doby získané informace od poškozené jednoznačně označovaly jejího otce jako pachatele jednání, pro nějž bylo až s odstupem doby sděleno obvinění. Proto byla poškozená znovu vyslechnuta v procesním postavení svědka za přítomnosti obhájců. Jestliže byla vyslýchána v hlavním líčení, kdy využila svého práva odepřít výpověď s ohledem na skutečnost, že obviněný je jejím otcem a soud přehrál obrazový a zvukový záznam z jejího následného výslechu, postupoval v intencích § 211 odst. 4 trestního řádu, kdy veškeré zákonné podmínky tohoto ustanovení byly dodrženy. Bylo konstatováno, že k žádnému porušení práv dovolatelky nedošlo, neboť´ jestliže poškozená byla vyslýchána v přípravném řízení jako svědek, nemohl jí být přečten záznam o předchozím vysvětlení ani nijak konstatován jeho obsah, neboť to výslovně uvádí § 158 odst. 6 trestního řádu.

Usnesením Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2019 sp. zn. 7 Tdo 542/2019 bylo dovolání obviněné podle § 265i odst. 1 písm. b) trestního řádu odmítnuto. Odmítnuta byla i ústavní stížnost stěžovatelky, a to usnesením Ústavního soudu ze dne 10. 9. 2019 sp. zn. III. ÚS 2551/19.

1 NZO 164/2019 (dovolání ve věci Krajského soudu v Hradci Králové sp. zn. 4 T 7/2017):

V dané věci podali dovolání dva dovolatelé, kdy oba byli odsouzeni pro zločin obchodování s lidmi podle *§ 168 odst. 2 písm. e), odst. 3 písm. c)* trestního zákoníku, jeden z dovolatelů pak ještě i zločinem týrání osoby žijící ve společném obydlí podle *§ 199 odst. 1, 2 písm. d)* trestního zákoníku a přečinem sexuálního nátlaku podle *§ 186 odst. 2* trestního zákoníku. Oběma obviněným byly uloženy tresty odnětí svobody s přímým výkonem v délce osm let a šest měsíců a šest let a šest měsíců. Jednomu z dovolatelů byl uložen peněžitý trest v celkové výměře 300.000 Kč spolu s náhradním trestem odnětí svobody na pět měsíců.

Oba obvinění po dobu téměř pěti let na základě vzájemné dohody v úmyslu získat značný majetkový prospěch přiměli v různých obdobích čtyři osoby za použití násilí a pohrůžek násilí k výkonu různých, zejména úklidových prací v kancelářích a dopravních prostředcích v Cardiffu a na dalších místech Walesu zneužívaje jejich tísně a závislosti, které u nich vyvolali, když jim zadržovali jejich doklady a udržovali je v jejich neschopnosti se v cizím státě bez dostatečného množství finančních prostředků a pro nedostatečnou znalost anglického jazyka z jejich vlivu vymanit, přičemž pokud nechtěli nebo se pokusili jejich příkazy nerespektovat, byli donuceni k výkonu zajištěné práce bitím nebo pohrůžkou násilí. Za vykonanou práci jim obvinění nevypláceli peníze, na které měli nárok, ale jen jejich neadekvátní poměrnou část a o zbytek se pro svoje obohacení dělili, kdy k jejich škodě získali neoprávněný majetkový prospěch nejméně 1.350.000 Kč, přičemž ze strany jednoho z obviněných docházelo po celou dobu v místě jejich společného bydliště k intenzivnímu

zlostnému a výbušnému psychickému ponižování a fyzickému trestání jednoho z poškozených, který toto hrubé a bezcitné jednání pociťoval jako těžké příkoří, přesto se obviněným ve všem pasivně a v rámci naučené bezmoci podřizoval, včetně výkonu veškerých po něm i v domácnosti požadovaných prací, aby psychické, ale i fyzické útoky proti své osobě minimalizoval.

Oba dovolatelé uplatnili ve svém mimořádném opravném prostředku dovolací důvod podle *§ 265b odst. 1 písm. g)* trestního řádu, jeden z nich i dovolací důvod podle *§ 265b odst. 1 písm. h)* trestního řádu. Ve vyjádření k dovolání byl formulován návrh, aby dovolání obou obviněných byla podle § 265b odst. 1 písm. e) trestního řádu odmítnuta.

Usnesením Nejvyššího soudu ze dne 24. 4. 2019 sp. zn. 7 Tdo 404/2019 Nejvyšší soud z podnětu jednoho z dovolatelů zrušil napadené usnesení Vrchního soudu v Praze v části, v níž bylo zamítnuto odvolání obviněného proti výroku o uložení peněžitého trestu a náhradního trestu odnětí svobody a současně rozsudek soudu prvního stupně ve výroku, kterým byl peněžitý trest a náhradní trest uložen. Peněžitý trest byl zrušen z toho důvodu, že soud nezjišťoval osobní a majetkové poměry pachatele a pouze paušálně odkázal na to, že se trestnou činností obohatil. Nejvyšší soud konstatoval, že uložení peněžitého trestu nelze odůvodnit pouze zištnou motivací ke spáchání trestného činu a skutečností, že získal neoprávněný majetkový prospěch ani odkazem na jeho výdělkové poměry v období páchání trestné činnosti, neboť tyto se poté v posledních letech výrazně změnily. Dovolání dalšího dovolatele bylo podle § 265i odst. 1 písm. e) trestního řádu odmítnuto, neboť Nejvyšší soud nepřistoupil na jeho námitku, že jeho jednání, které je mu kladeno za vinu, nenaplňuje znaky kvalifikované skutkové podstaty trestného činu obchodování s lidmi, a to ohledně výše majetkového prospěchu. Ústavní stížnost jednoho z dovolatelů byla usnesením Ústavního soudu ze dne 11. 9. 2019 sp. zn. I. ÚS 2359/19 odmítnuta.

1 NZO 165/2019 (dovolání ve věci Krajského soudu v Brně - pobočka ve Zlíně sp. zn. 68 T 5/2015):

V této věci podal dovolání jeden dovolatel, který byl odsouzen pro přečin kuplířství podle *§ 189 odst. 1 alinea první, alinea druhá* trestního zákoníku a pro zločin obchodování s lidmi podle *§ 168 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. d)* trestního zákoníku, přečin ohrožování výchovy dítěte podle *§ 201 odst. 1 písm. a), b), c), odst. 3 písm. a), b)* trestního zákoníku a přečin podávání alkoholu dítěti podle *§ 204* trestního zákoníku. Za to mu byl uložen za užití moderačního ustanovení § 58 odst. 1, 3 písm. c) trestního zákoníku trest odnětí svobody v trvání tří let, jehož výkon byl podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání pěti let, jako další mu byl uložen peněžitý trest ve výši 50.000 Kč s náhradním trestem odnětí svobody na pět měsíců.

Trestné činnosti se měl dovolatel dopouštět po dobu několika let od roku 2006 do roku 2014 rozsáhlým zajišťováním prostituce pro své obchodní partnery a známé, pro které pořádal za úplatu večírky, na které zajišťoval dámskou společnost. Důvodem, proč byla tato trestná činnost posouzena také jako obchodování s lidmi, byl věk sjednaných dívek. Dovolatel se činu dopustil ve spolupachatelství se svojí obchodní partnerkou. Dovolání podal z důvodu podle *§ 265b odst. 1 písm. g) a l)* trestního řádu. Jeho námitky byly ryze skutkové a Nejvyšší státní zastupitelství se k jeho dovolání nevyjádřilo. Usnesením Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2019 sp. zn. 7 Tdo 293/2019 bylo jeho dovolání podle § 265i odst. 1 písm. b) trestního řádu odmítnuto.

1 NZO 584/2019 (dovolání ve věci Krajského soudu v Plzni sp. zn. 3 T 5/2018):

V této věci šlo o jednoho pachatele a následně i dovolatele, který po dobu několika měsíců v roce 2017 v úmyslu použít nezletilou nar. v roce 2002 k prostituci, přiměl ji k pohlavním

stykům, a to pod záminkou pomoci její tetě, k níž měla silný citový vztah, a posléze pod pohrůžkou, že její tetě v rozporu se skutečností sdělí, že s ním poškozená chtěla mít pohlavní styk, přičemž poškozená jeho žádostem vyhověla a poskytovala podle instrukcí obviněného sexuální služby za úplatu, kterou mu posléze předávala a v důsledku toho utrpěla těžkou újmu na zdraví v podobě posttraumatické stresové poruchy s psychotickými příznaky. Obviněný za peníze získané prostitucí poškozené opatřoval pervitin, heroin a morfin, které jí následně poskytoval. Trestné jednání dovolatele bylo právně kvalifikováno jako zločin obchodování s lidmi podle *§ 168 odst. 1 alinea první písm. a), alinea druhá, odst. 3 písm. d), odst. 4 písm. a)* trestního zákoníku a zločin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle *§ 283 odst. 1, 2 písm. b)* trestního zákoníku.

Obviněný dovolání podal z důvodu podle *§ 265b odst. 1 písm. g)* trestního řádu. Námitky vztahující se k právní kvalifikaci jeho trestného jednání byly vesměs skutkové, za právní námitku však bylo třeba označit námitku směřující proti adheznímu výroku, která byla navíc důvodná. Nejvyššímu soudu proto bylo v našem vyjádření navrženo, aby Nejvyšší soud částečně zrušil rozsudek odvolacího soudu ve výroku o náhradě nemajetkové újmy i jemu předcházející rozsudek soudu prvého stupně v témže výroku a aby podle § 265m odst. 2 trestního řádu s přiměřeným použitím § 265 trestního řádu poškozenou odkázal s uplatněným nárokem na náhradu nemajetkové újmy na řízení ve věcech občanskoprávních.

Usnesením Nejvyššího soudu ze dne 28. 8. 2019 sp. zn. 11 Tdo 654/2019 Nejvyšší soud zrušil rozsudek odvolacího soudu ve výroku, kterým byla podle § 228 odst. 1 trestního řádu obviněnému uložena povinnost nahradit poškozené nemajetkovou újmu v penězích ve výši 200.000 Kč a ve výroku, kterým byla se zbytkem uplatněného nároku na nemajetkovou újmu v penězích podle § 229 odst. 2 trestního řádu odkázána na řízení ve věcech občanskoprávních. Současně byl zrušen i předcházející rozsudek soudu prvého stupně v týchž výrocích, stejně tak jako rozhodnutí obsahově navazující a podle § 265m odst. 2 trestního řádu za přiměřeného použití § 265 trestního řádu Nejvyšší soud rozhodl tak, že poškozenou odkázal s jejím nárokem na nemajetkovou újmu v penězích na řízení ve věcech občanskoprávních. Nedostatkem adhezního výroku byla jeho nepřezkoumatelnost, neboť z něj nevyplývalo, o jakém nároku poškozené vlastně soudy rozhodovaly, neboť přiznaný nárok blíže nekonkretizovaly. Nedostatek právního posouzení nižších soudů v adhezním řízení spočíval především v nedostatečné transparentnosti jejich vyjádření, neboť nebylo patrno, jaký druh uplatněného nároku svými rozhodnutími kompenzovali, tedy zda se jednalo o nárok vyplývající z práva poškozené ve smyslu § 2956 občanského zákoníku či o nárok podle § 2958 občanského zákoníku, tedy o jaký hmotně právní základ opírají svůj adhezní výrok.

1 NZO 815/2019 (dovolání ve věci Krajského soudu v Brně sp. zn. 40 T 9/2018):

Ve věci byla řešena trestná činnost pachatelů související s provozováním nočního klubu v době od konce roku 2015 do poloviny roku 2017, přičemž tento klub byl svojí vnitřní dispozicí zařízen a přizpůsoben k provozování prostituce, do které byly zapojeny i tři nezletilé. Dovolání ze čtyř obviněných podali dva, kteří byli uznáni vinnými jednak zločinem obchodování s lidmi podle *§ 168 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. d)* trestního zákoníku, dále přečinem ohrožování výchovy dítěte podle *§ 201 odst. 1 písm. a), b), c), odst. 3 písm. a)* trestního zákoníku a přečinem kuplířství podle *§ 189 odst. 1* trestního zákoníku. Druhá dovolatelka byla uznána vinnou rovněž přečinem nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle *§ 283 odst. 1* trestního zákoníku, a to ve formě pomoci podle § 24 odst. 1 písm. c) trestního zákoníku. Oběma byly uloženy přísné tresty odnětí svobody s přímým výkonem, a to v trvání devíti a pěti a půl roku.

Dovolatelé uplatnili dovolací důvody podle *§ 265b odst. 1 písm. g) a k)* trestního řádu, přičemž obsahu těchto dovolacích důvodů vyhověl pouze jeden z nich, pokud zpochybnil správnost právní kvalifikace svého trestného jednání, kdy byl uznán vinným trestným činem kuplířství podle § 189 odst. 1 trestního zákoníku a trestným činem obchodování s lidmi podle § 168 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. d) trestního zákoníku s poukazem na to, že k provozování prostituce dívky (zletilé i nezletilé) nikterak nenutil a z jimi provozované prostituce neměl žádný finanční prospěch. Snažil se zpochybnit i naplnění skutkové podstaty trestného činu ohrožování výchovy dítěte podle § 201 odst. 1 písm. a), b), c), odst. 3 písm. a) trestního zákoníku, neboť tvrdil, že nevěděl o tom, že tři ze společnic byly nezletilé s tím, že je nemohl svádět k zahálčivému nebo nemravnému životu, neboť tyto dívky byly již mravně a morálně narušené z předchozího období svého života.

Ve vyjádření k dovolání bylo Nejvyššímu soudu navrženo, aby dovolání dovolatelky odmítl podle § 265i odst. 1 písm. b) trestního řádu a dovolání dovolatele podle § 265i odst. 1 písm. e) trestního řádu. Nejvyšší soud tak učinil ve svém usnesení ze dne 9. 1. 2019 sp. zn. 11 Tdo 968/2019.

1 NZO 833/2019 (dovolání ve věci Městského soudu v Praze sp. zn. 43 T 3/2018):

V této věci byl obviněný uznán vinným přečinem kuplířství podle *§ 189 odst. 1 alinea první i druhá* trestního zákoníku, zločinem obchodování s lidmi podle *§ 168 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. d)* trestního zákoníku, ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 trestního zákoníku, přečinem výroby a jiného nakládání s dětskou pornografií podle *§ 192 odst. 3* trestního zákoníku a přečinem svádění k pohlavnímu styku *podle § 202 odst. 1* trestního zákoníku. Za přisouzenou trestnou činnost byl obviněnému uložen trest odnětí svobody v trvání pěti let s přímým výkonem.

Obviněný podal dovolání z důvodu podle *§ 265b odst. 1 písm. g)* trestního řádu a jeho dovolací argumentace směřovala výlučně proti výroku o trestu, kdy za pochybení označil skutečnost, že nedošlo k uplatnění institutu mimořádného snížení trestu odnětí svobody. Fakticky tedy napadl otázku přiměřenosti uloženého trestu, který nelze podřadit ani pod jím uplatněný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) trestního řádu, avšak ani pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) trestního řádu, který je speciálním dovolacím důvodem, podle níž lze zpochybnit správnost výroku o trestu, avšak ani pod žádný jiný z taxativně vyjmenovaných dovolacích důvodů. Nejvyšší soud proto jeho dovolání usnesením ze dne 3. 9. 2019 sp. zn. 7 Tdo 1056/2019 podle § 265i odst. 1 písm. b) trestního řádu odmítl, jak bylo rovněž navrženo v našem vyjádření.

1 NZO 854/2019 (dovolání ve věci Krajského soudu v Ústí nad Labem sp. zn. 1 T 2/2018):

V dané věci podal dovolání obviněný, který byl uznán vinným zločinem obchodování s lidmi podle *§ 168 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. d)* trestního zákoníku, ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 trestního zákoníku, přečinem kuplířství podle *§ 189 odst. 1 alinea první* trestního zákoníku, rovněž ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 trestního zákoníku, přečinem ohrožování výchovy podle *§ 201 odst. 1 písm. a), b)* trestního zákoníku. Za to mu byl uložen trest odnětí svobody v trvání šesti let. Trestná činnost spočívala v tom, že po dobu několika měsíců v roce 2016 nabízel nezletilým dívkám, které nedosáhly věku osmnácti let, brigády spočívající v tanci u tyče v nočních klubech a později v poskytování sexuálních služeb, kooperoval na jejich dopravě a z finančních prostředků, které dívky obdržely, pak žádal určitý díl coby náklady za dopravu, ošatné a zprostředkování, přičemž možnost prostituce dalším dívkám nabízel a takového jednání se dopustil s vědomím nebezpečí negativního vlivu svého chování na vývoj poškozených nezletilých dívek, o nichž věděl, že navštěvují školské

zařízení, utvrzoval je v osvojení si nežádoucích životních návyků, využívaje oslabených vazeb mezi těmito dívkami a jejich rodiči s vědomím toho, že vývoj dívek může být do budoucna postižen v tom směru, že se budou chovat promiskuitně a povedou parazitní způsob života a dívky nechával u sebe v bytě opakovaně přespávat či bydlet.

Ve svém mimořádném opravném prostředku uplatnil dovolatel dovolací důvody podle *§ 265b odst. 1 písm. e) a g)* trestního řádu. Nepřípustnost trestního stíhání namítl s tím, že je osobou postiženou těžkou chorobou, která trvale vylučuje jeho postavení před soud. Měl za to, že nebyla řádně posouzena znalci jeho osobnost ve vztahu k jeho údajnému jednání a že nebylo postaveno najisto, zda netrpí poruchou osobnosti s ohledem na ADHD či jinou obdobnou poruchou.

Jediná námitka právní spočívala v tom, že za nesprávnou označil právní kvalifikaci trestným činem ohrožování výchovy dítěte podle § 201 odst. 1 písm. a), b) trestního zákoníku s tím, že se tohoto trestného činu nemohl dopustit, neboť všechny poškozené již byly mravně a morálně narušené, takže je nemohl jakkoliv negativně ovlivnit ve smyslu jejich dalšího vývoje.

Nejvyšší soud usnesením ze dne 23. 10. 2019 sp. zn. 3 Tdo 1240/2019 jeho dovolání podle § 265i odst. 1 písm. e) trestního řádu odmítl.

1 NZO 1112/2019 (dovolání ve věci Krajského soudu v Plzni sp. zn. 3 T 4/2018):

V této věci podal dovolání jeden dovolatel, který byl odsouzen pro zločin obchodování s lidmi podle *§ 168 odst. 1 alinea první písm. a) alinea druhá, odst. 3 písm. d)* trestního zákoníku. Za to byl obviněnému uložen trest za použití § 58 odst. 1 trestního zákoníku, a to trest odnětí svobody v trvání čtyř let. Spoluobviněnému, který dovolání nepodal, při stejné právní kvalifikaci, byl uložen trest odnětí svobody v trvání osmi let. Trestná činnost dovolatele spočívala v tom, že poté co další osoba sjednala poškozenou nezletilou k provozování prostituce, tuto vozil svým osobním vozidlem a nechával ji provozovat prostituci, přičemž věděl, že nedosáhla věku osmnácti let a instruoval ji, aby neposkytovala sexuální služby za částku nižší než 30 Eur, přičemž peníze získané z prostituce mu předávala a z předaných peněz byly hrazeny náklady spojené s užíváním vozidla.

K předmětnému dovolání se Nejvyšší státní zastupitelství nevyjádřilo, neboť bylo zjevné, že námitky dovolatele zvolenému dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) trestního řádu neodpovídají. Usnesením Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2019 bylo dovolání obviněného podle § 265i odst. 1 písm. b) trestního řádu odmítnuto.

I. 8 Legislativa

Evropská unie

- *Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/36/EU ze dne 5. dubna 2011 o prevenci obchodování s lidmi, boji proti němu a o ochraně obětí, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2002/629/SVV*

Rada Evropy

- *Úmluva Rady Evropy o opatřeních proti obchodování s lidmi (publ. pod č. 33/2017 Sb. m. s.)*

OSN

- *Protokol o prevenci, potlačování a trestání obchodování s lidmi, zvláště se ženami a dětmi* z roku 2000 (*tzv. Palermský protokol*), který doplňuje *Úmluvu OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu (publ. pod č.* 18/2015 Sb. m. s.)

I. 9 Dokumenty

- *Zpráva o stavu obchodování s lidmi v České republice za rok 2017, MV ČR, odbor prevence kriminality, Praha 2018*
  https://www.mvcr.cz/clanek/obchod-s-lidmi-dokumenty-924305.aspx

- *Národní strategie boje proti obchodování s lidmi v České republice pro období 2016–2019*
  https://www.mvcr.cz/clanek/obchod-s-lidmi-dokumenty-924305.aspx

- *UNODC: Globální zpráva OSN o obchodování s lidmi, 2018*
  http://www.unodc.org/unodc/en/data-and-analysis/glotip.html

- *UNODC: Guidance Note on 'abuse of a position of vulnerability' as a means of trafficking in persons in Article 3 of the Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime*
  www.unodc.org/unodc/en/human-trafficking/

- *UNODC: HUMAN TRAFFICKING INDICATORS*
  https://www.unodc.org/pdf/HT_indicators_E_LOWRES.pdf

- *EUROPOL: Criminal networks involved in the trafficking and exploitation of underage victims in the EU, 2018*

- *EUROPOL: Situation Report – Trafficking in human beings in the EU, 2016*
  https://www.europol.europa.eu

- *EVROPSKÁ KOMISE: Druhá zpráva o pokroku dosaženém v oblasti boje proti obchodování s lidmi (2018) podle článku 20 směrnice 2011/36/EU o prevenci obchodování s lidmi, boji proti němu a o ochraně obětí, Brusel 3. 12. 2018, COM(2018) 777 final*

- *EVROPSKÁ KOMISE: Zpráva Komise EP a R hodnotící v souladu s čl. 23 odst. 2 směrnice 2011/36/EU účinky stávajících vnitrostátních právních předpisů, které stanoví jako trestný čin využívání služeb, jež jsou předmětem vykořisťování v rámci obchodování s lidmi, na prevenci obchodování s lidmi, Brusel 2. 12. 2016, COM)2016) 719 final*

I. 10 Statistika

168 zákon č. 40/2009 Sb.
(§ 232a zákon č. 140/1961Sb.)

§	stíháno	obžalováno	odsouzeno	zproštěno	zastaveno
2010	26	26	11	9	0
2011	33	31	21	7	0
2012	33	31	13	6	0
2013	30	30	22	0	0
2014	25	25	6	0	0
2015	19	18	22	5	0
2016	19	19	8	4	0
2017	16	16	15	4	0
2018	18	18	16	2	0
2019	21	21	12	0	1

II. Nelegální migrace (JUDr. Jana Zezulová, Ph.D.)

II. 1 Obecně

Podle pravidelné souhrnné *zprávy Ministerstva vnitra o migraci* za III. čtvrtletí roku 2019[10] bylo v období leden až září 2019 na území České republiky zadrženo celkem 4 273 cizinců. Z tohoto počtu bylo 359 osob zadrženo na vnější schengenské hranici, tj. na mezinárodních letištích a 3914 při nelegálním pobytu.

Na nelegální migraci se podíleli státní příslušníci 103 států z toho nejvíce občané Ukrajiny (1161), Moldavska (634), Vietnamu (269) a Ruska (212). Z celkového počtu bylo 192 osob zadrženo při nelegální tranzitní migraci. Nejčastěji se jednalo o státní příslušníky Afghánistánu (60), Iráku (35), Sýrie (28), Iránu (16) a Jemenu (11). Nejvíce osob cestovalo do Německa (130) a Francie (17).

Ve třetím čtvrtletí roku 2019 přicestovalo do Evropy nelegálně celkem 44 081 migrantů, z toho 37 195 po moři (Španělsko, Itálie, Řecko, Malta a Kypr) a 6 886 po zemi. Oproti stejnému období roku 2018 jsou příjezdy po moři nižší přibližně o 2,5 %, ovšem v porovnání s předchozím čtvrtletím se jedná o více než dvojnásobek. Příchody po zemi vzrostly přibližně o 3,5 %. Od počátku roku 2019 (k 29. září) do Evropy nelegálně přicestovalo celkem 78 443 osob.

EUROPOL - Zpráva Europolu o pašování migrantů, říjen 2019[11]

- *Pašování migrantů – každodenní smrtelný byznys*

Pašeráci opakovaně riskují životy migrantů, přepravují je v přeplněných vozech, dodávkách a nákladních automobilech v život ohrožujících podmínkách a snaží se takto ukrýt co největší počet nelegálních uprchlíků, aby maximalizovali svůj zisk. Migranti jsou někdy schováváni v zastavěných prostorách uvnitř vozu nebo dokonce v prostorách motoru, jsou převáženi několik hodin bez zastávky. Jen v posledních dvou týdnech srpna 2019 zemřelo 8 nelegálních migrantů a 33 z nich bylo zraněno při třech nehodách v Chorvatsku, Řecku a Severní Makedonii. Mimořádně násilné chování, ke kterému došlo při potyčkách mezi organizovanými zločineckými skupinami a migranty, vedlo k dalším zraněním a úmrtím.

- *Elektronické komunikační služby*

U několika zjištěných případů pašování migrantů byly využity elektronické komunikační služby a jiné mobilní aplikace. Užití těchto komunikačních služeb umožňuje okamžitou výměnu informací při zachování anonymity uživatelů. Evropské centrum pro boj proti pašování migrantů (EMSC) zaznamenalo novou hrozbu:

---

[10] Tato zpráva obsahuje informace o stavu migrace jak na území ČR, tak v Evropě. V rámci České republiky jsou uvedeny statistiky legálně pobývajících cizinců a data týkající se mezinárodní ochrany. Situace v Evropě se zaměřuje na počty osob migrujících v rámci tří největších migračních tras – východní, centrální a západní středomořské trasy.

[11] Zpráva Europolu o pašování migrantů https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/digital-smuggling-and-labour-exploitation-latest-trends-reported-in-epmt-400

elektronické komunikační služby jsou ve velkém měřítku využívány k *nabízení falešných dokladů*. Tyto doklady jsou prodávány, aby umožnily neoprávněný vstup do zemí EU pod falešnou identitou.
Komunikační služby a sociální média rovněž umožňují *najímání a vykořisťování obětí obchodování s lidmi*. Další výzvou pro orgány EU jsou tzv. „burner apps“, které usnadňují používání virtuálních telefonních čísel a komplikují tak pátrání po podezřelých užívajících tato čísla.

- *Konvoj naděje*

V únoru 2019 Europol zaznamenal diskuzní skupiny na internetové komunikační platformě, v rámci kterých bylo diskutováno o *podniknutí hromadné cesty nelegálních migrantů do zemí Schengenského prostoru, tzv. „Konvoj/Karavana naděje*“. Jedním z původních záměrů skupiny bylo zprostředkovat přesun Syřanů v Turecku do Řecka a dále. Později bylo na komunikačních platformách a na sociální síti Facebook založeno více takových skupin.
Protože se dalo předpokládat, že za těmito hnutími mohla stát organizovaná zločinecká skupina, nebo by taková skupina mohla hromadného přesunu využít k pašování migrantů, EASO, Europol a EBCGA sledoval potenciální mobilizaci migrantů ze Sýrie a z ostatních zemí v Turecku a Řecku. Řecká policie následně bránila případným setkáním těchto skupin.

- *Pracovní vykořisťování v zemědělském odvětví*

Zemědělství je sektorem, kde dochází obzvláště často k pracovnímu vykořisťování, velký počet pracovníků je zaměstnán na nepravidelnou pracovní dobu, prostřednictvím třetích stran nebo jako nelegální pracovníci.
V září 2019 odkryly bulharské a francouzské orgány, podporované Europolem a Eurojustem, organizovanou zločineckou skupinu, zabývající se obchodováním s lidmi za účelem pracovního vykořisťování a praní špinavých peněz. Tato skupina zdánlivě provozovala legální podnikání a najímala bulharské občany jako sezónní pracovníky pro francouzské zemědělství. Pracovníci podepsali pracovní smlouvy v cizím jazyce a bylo jim sděleno, že obdrží 60 EUR denně. Ve skutečnosti byla většina jejich mzdy zabavena jako poplatek za jídlo, přepravu a jako jiné poplatky.

EUROPOL – zpráva monitorovacího týmu č. 410/2019 – shrnutí[12]

- *Balkánský region zůstává i nadále velmi vytíženým, co se týče nahlášených případů pašování. Například v roce 2019 se počet případů nahlášených Bosnou a Hercegovinou oproti roku 2018 zdvojnásobil (v roce 2019 Europol přijal od Bosny a Hercegoviny 91 hlášení, zatímco v roce 2018 jich bylo 41).*
- *Pro nelegální migranty zůstala v roce 2019 východní středomořská cesta nejčastější cestou, pomocí které se snažili dostat do EU. Migrační tlak v ohniscích na řeckých ostrovech je i nadále velký a dochází zde k incidentům spojeným s vysokou poptávkou nelegálních migrantů, kteří mají být navráceni do Turecka.*

[12] EMSC Evropské centrum pro boj proti pašování migrantů.

Dne 12. 12. 2019 francouzské a italské orgány činné v trestním řízení za podpory Europolu a Eurojustu v rámci společného vyšetřovacího týmu odkryly rozsáhlou organizovanou zločineckou skupinu pašující migranty z Itálie přes Francii a Německo do jiných zemí EU. Toho dne bylo zatčeno 11 pákistánských členů organizované skupiny (10 v Itálii a 1 ve Francii). Skupina byla činná poslední dva roky a přepravovala bangladéšské, indické a pákistánské ilegální migranty ze severní Itálie do západní Evropy v nebezpečných podmínkách a v přeplněných dodávkách.

- *Padělání dokumentů*

Padělání dokumentů i nadále představuje zásadní součást byznysu pašeráků a je s pašováním migrantů úzce spojeno (ať už jako součást kompletního „pašovacího balíčku“ nebo v pozdějších fázích k legalizaci stavu uvízlých nelegálních migrantů). Průběžně jsou hlášeny případy obchodování s dokumenty, při kterých jsou využita sociální média, webové služby a také balíkové služby.

Francie se v průběhu roku 2019 podílela na odhalení běžného modu operandi organizované zločinecké skupiny. Pravidelně docházelo k nahlášení tureckých Kurdů, kteří přiletěli na letiště Charles de Gaulle-Roissy a požádali o azyl s falešnými tureckými či izraelskými pasy. Cesta u všech těchto detekovaných případů začala na istanbulském letišti a následně pokračovala různými směry: přes Casablancu, Rio de Janeiro (nebo Sao Paolo), do Paříže a zpět do Istanbulu nebo přes Moskvu, Soul, Tokio a zpět do Istanbulu. Bylo zjištěno, že stejná cestovní agentura (v Istanbulu) je odpovědná za rezervace letů a mezi zabavenými falešnými dokumenty byly nalezeny podobné vzory.

V jiném případu, u kterého bylo zjištěno doručování falešných dokumentů prostřednictvím evropských balíkových služeb, EMSC detekovalo dva nové případy z Francie a Německa. Francouzské úřady zahájily vyšetřování o možném zapojení organizované zločinecké skupiny sídlící v Istanbulu, která poskytuje falešné doklady totožnosti a povolení k pobytu z Belgie, Francie či Španělska.

Německé úřady od ledna letošního roku rovněž nahlásily 32 případů, kdy byly padělané dokumenty zajištěny při přepravě balíkovými službami. V těchto případech byly evropské pasy, doklady totožnosti, povolení k pobytu a řidičské průkazy zasílány z Řecka do různých zemí EU, zejména do Německa.

- *Letecké pašování*

Využití běžných komerčních letů při zprostředkovávání nelegální migrace je dalším předmětem obav (obvykle je spojeno s paděláním dokumentů, podvodným využitím víz a/nebo azylového řízení). Protože komerční lety představují jistější způsob zprostředkování cesty, bývají poplatky obvykle vyšší.

Česká republika nedávno nahlásila nový trend arménských zločineckých skupin, které využívají česká letiště jako přestupní stanici do jiných evropských destinací (většinou Francie nebo Německo). Arménští migranti létají z Arménie do České republiky, kde požádají o azyl. Jakmile je jim povoleno podat žádost o azyl, členové organizace vyzvednou nelegální migranty ze zařízení, kde jsou ubytováni, a přepraví je auty a dodávkami dále do Německa či Francie.

Dne 10. 12. 2019 irské a španělské úřady zahájily operaci podporovanou Europolem proti zločinecké organizaci Gruzínců pašujících své krajany do Spojeného království přes Irsko a Španělsko. Dva z hlavních cílů byly zatčeny v Irsku a byly jim zabaveny falešné dokumenty, telefony, finanční dokumentace a hotovost (třetí osoba byla zatčena 5. prosince 2019 a je ve vazbě pod dohledem irských úřadů). Španělská policie předtím podnikla v Barceloně několik domovních prohlídek jako součást společného vyšetřování, zaměřujícího se na skupinu poskytující falešné dokumenty občanům Gruzie. Toto vyšetřování bylo zahájeno koncem roku 2018 a vedlo na letištích ve Francii, Itálii, Portugalsku a Španělsku k zajištění 125 gruzínských občanů s falešnými doklady, jejichž cílem bylo páchat v Evropě trestnou činnost.

- *Podvodné sňatky*

Zločinecké skupiny těží z nelegální situace uvízlých migrantů v EU a hledají nejrůznější mezery ve vnitrostátních zákonech, pomocí kterých mohou zlegalizovat stav jejich „klientů“. Mezi tyto způsoby patří zneužívání *podvodných sňatků* a tzv. sňatků z rozumu mezi občany EU a třetích zemí.

Česká republika poskytla informaci o indické síti zprostředkovávající v Německu, na Kypru a v Dánsku sňatky mezi indickými občany a českými občankami romské národnosti či rumunskými občankami. Cena účtovaná občanům třetích zemí se pohybovala mezi 18 – 20 tis. EUR a v některých případech skupina dokonce nabízela možnost, že občan třetí země nemusí být u obřadu osobně přítomen (pokud to dovolovala právní úprava dané země).

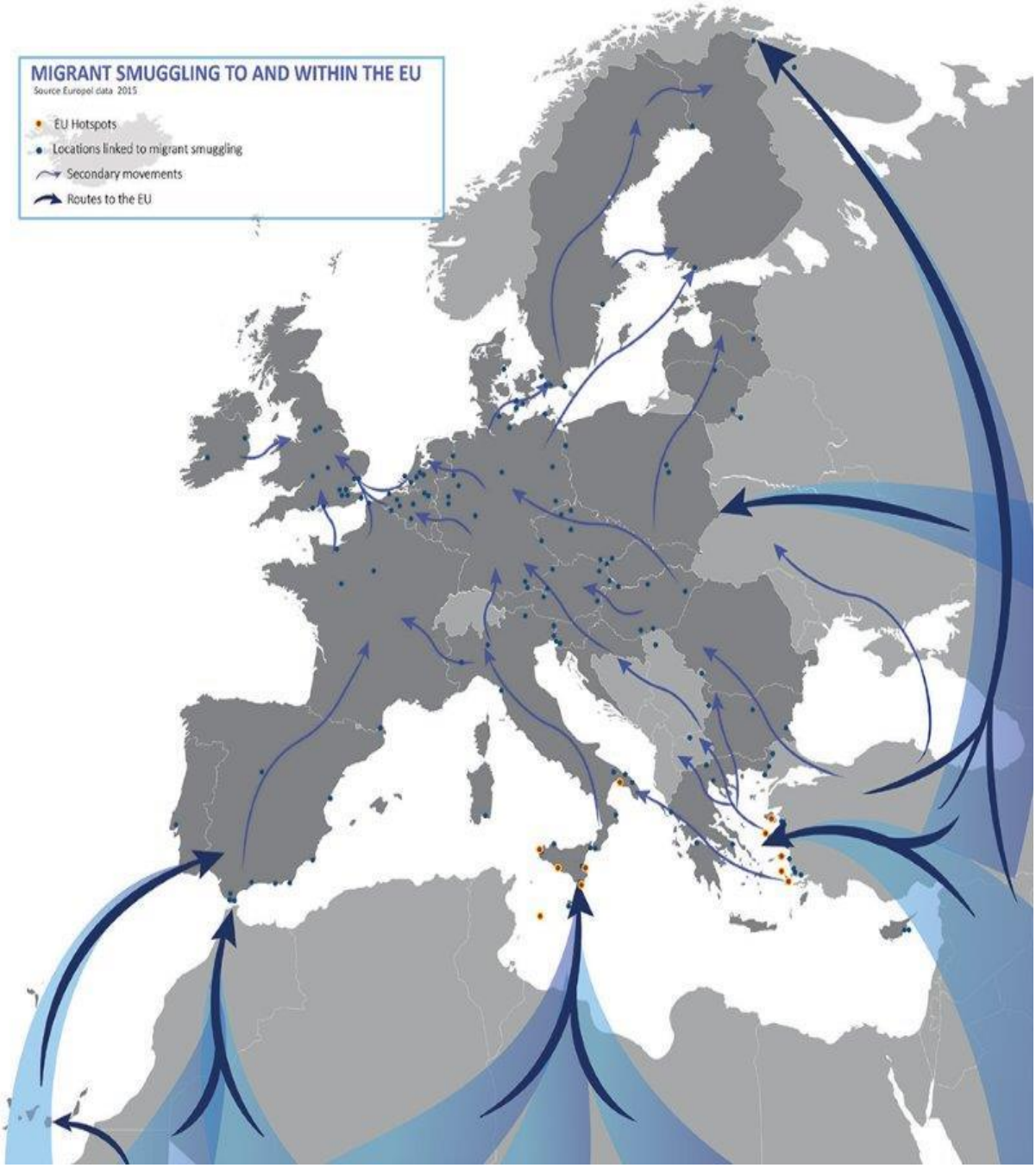
MIGRANT SMUGGLING TO AND WITHIN THE EU
Source Europol data 2015
EU Hotspots
Locations linked to migrant smuggling
Secondary movements
Routes to the EU

EUROJUST - Zpráva Eurojustu o práci na případech pašování migrantů, duben 2018[13]

- *Souvislost pašování migrantů s jinými formami trestné činnosti*

Zpráva Eurojustu odhaluje, že s pašováním migrantů bývají spojené i jiné trestné činy. Nejčastěji se jedná o *účast/napojení na organizovanou zločineckou sk*upinu, *padělání dokumentů, praní špinavých peněz a obchodování s lidmi*.

Použití falešných, padělaných nebo podvodně získaných dokumentů, zejména *dokladů totožnosti*, se objevuje ve významném počtu případů.

Souvislost mezi falšováním, paděláním nebo podvodným získáváním dokumentů a pašováním migrantů ilustruje případ, kdy skupina pašeráků původem ze zemí mimo EU, nacházející se na území jednoho členského státu, zasílala padělané doklady po celé Evropě. Příjemci těchto dokumentů byli většinou jiné organizované zločinecké skupiny a samotní migranti. Eurojust odhalil případ, kdy organizovaná skupina provozovala čtyři padělací zařízení, na kterém byly falešné dokumenty vyráběny. Organizovaná skupina zamýšlela prostřednictvím falešných dokladů nebo vydáváním se za vlastníky odcizených pravých dokladů pašovat iránské státní příslušníky z Řecka do Spojeného království přes Francii či Španělsko. Při společné akci byla zařízení demontována a byly zabaveny nástroje pro padělání, 50 tis. EUR v hotovosti a stovky dokladů.

Případy Eurojustu také ukazují, že organizované skupiny občas podvodně používaly *schengenská víza*. V jednom případě orgány členského státu A zjistily, že ačkoli členský stát B udělil schengenské vízum, migranti ve skutečnosti toto vízum neměli v úmyslu využít.

Časté jsou i případy *zneužití azylového řízení*. Migranti jsou často organizovanými skupinami přesvědčováni, aby si požádali o azyl v určitém členském státě, než dojde k jejich přesunu do cílové destinace. Předpokládaným důvodem je přiznání polooficiálního právního postavení migrantů, což organizované skupině umožní naplánovat a zorganizovat přesun migrantů, zatímco čekají na převezení do azylových center.

Byly také zjištěny vazby mezi *pašováním migrantů a obchodováním s lidmi*. Jeden případ se týká organizované skupiny podezřelé z prodávání žen z členského státu A do členského státu B za účelem uzavření podvodného sňatku s mužem ze země mimo EU, kterému tak byla umožněna cesta do členského státu C. Některé ženy také mohly být nuceny k prostituci. V souvislosti s tím byla rovněž zahájena vyšetřování pro možné praní špinavých peněz.

[13] http://www.eurojust.europa.eu/doclibrary/Eurojust-framework/Casework/Report%20on%20Eurojust%20casework%20in%20the%20field%20of%20migrant%20smuggling%20(Redacted)%20-%20April%202018/2018-04_Migrant-smuggling-report_Redacted_EN.pdf

Některé organizované zločinecké skupiny dokonce ohrožují životy migrantů. V důsledku toho byli někteří pašeráci obviněni ze *zabití, obtěžování nebo nelidského zacházení.*

- *Případy pašování organizovanými skupinami*

Většina členských států zavedla do svých právních předpisů ustanovení o samostatném trestném činu *„účast na zločinném spolčení“* (nebo podobné) ve smyslu čl. 2 *Rámcového rozhodnutí Rady 2008/841/SVV o boji proti organizované trestné činnosti*. Kromě toho mohou členské státy považovat spáchání trestného činu v rámci organizované skupiny za přitěžující okolnost spáchaného trestného činu. V těchto případech bude trestným činem pašování migrantů.

Členské státy by mohly využít právní kvalifikace účasti na zločinném spolčení k tomu, aby pokryly vyšetřování i takových forem jednání, která by jinak nebyla za trestná považována. Například v členských státech, kde uzavírání podvodných manželství (*sham marriages*) není trestným činem, může být toto jednání považováno za trestné, pokud je činnost vykonávaná v rámci organizované skupiny.

- *Rozdíly ve vnitrostátních právních úpravách*

Některé rozdíly v právních řádech členských států mohou způsobovat komplikace při justiční spolupráci. Liší se například oblast působnosti čl. 1 odst. 1 písm. a) Směrnice Rady 2002/90/ES, kterou se definuje napomáhání k nepovolenému vstupu, přechodu a pobytu (dále jen „Směrnice“). *Zatímco některé státy považují za trestné napomáhání k nepovolenému vstupu, přechodu a pobytu pouze na vlastním území (např. Česká republika, Bulharsko, Rumunsko), jiné rozšiřují svojí jurisdikci na tuto trestnou činnost spáchanou kdekoliv v Schengenském prostoru (např. Francie) či kdekoliv v Evropském sdružení volného obchodu (např. Švédsko) nebo na území signatářů Protokolu proti pašování přistěhovalců po zemi, moři a letecky (např. Nizozemí, Francie).*

Nedostatečná harmonizace měla významný vliv na operaci *„Saigon“*. Relativně úzký výklad Směrnice ze strany České republiky vedl k omezeným možnostem státního zastupitelství. K reakci domácích justičních orgánů bylo nezbytné, aby byl čin spáchaný na území České republiky. Operace „Saigon“ ukazuje, jak byla tato komplikace překonána.

- *Operace „Saigon“ – shrnutí případu*

České orgány tento případ postoupily Eurojustu. Organizovaná skupina umožnila vietnamským migrantům vstup do Evropské unie za použití pravých či padělaných pasů a falešných dokladů totožnosti a dokladů o pobytu. Každý migrant zaplatil mezi 10 a 15 tis. EUR za doklady za přepravu, většinou do Česka, Finska, Francie, Polska a Spojeného království.

Český trestní zákoník stanoví, že trestný čin organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice se vztahuje na toho, *„kdo pro jiného organizuje nedovolené překročení státní hranice nebo jinému umožní či mu pomáhá nedovoleně překročit státní hranici nebo jinému po nedovoleném překročení státní hranice umožní či mu*

pomáhá přepravit se přes území České republiky nebo takové přepravení organizuje“.
V některých vyšetřovaných případech zprostředkovatelé nebo i samotní migranti nepřekročili české státní hranice. Výsledkem bylo, že ačkoliv zprostředkovatelé byli českými státními příslušníky nebo osobami s trvalým pobytem v České republice a organizovali takovou přepravu, jejich stíhání nebylo možné, protože takové jednání nebylo trestné podle vnitrostátního trestního zákoníku.

- *Zapojení Eurojustu*

V Europolu se uskutečnily tři operativní schůzky a v Eurojustu se konala dvě koordinační setkání. Eurojust a Europol umožnil zřízení společných vyšetřovacích týmů Finska, České republiky a Spojeného království. Během posledního koordinačního meetingu se všechny strany dohodly na společné akci.

Případ vedl k určení kritéria, kde bude nejlepší zahájit stíhání. Všechna jednání, která nemohla být stíhána českými orgány, byla předána ke zhodnocení francouzským úřadům. Česká republika zpracovávala pouze jednání podezřelých, k nimž byla kompetentní. Případ demonstruje přidanou hodnotu justiční spolupráce, což je mj. vyplnit mezery v právních předpisech.

V případech, kdy je vnitrostátní vyšetřování přeshraniční trestné činnosti právně omezeno pouze na území tohoto členského státu, je justiční spolupráce v EU rozhodujícím faktorem pro vyhnutí se beztrestnosti tohoto jednání.

Odlišná legislativa v jednotlivých státech má vliv na posuzování jednání zprostředkovatelů. Například pronajímání bytů nelegálním migrantům může představovat problém s ohledem na uplatnění zásady dvojí trestnosti. Drtivá většina států takové pronajímání trestá prostřednictvím trestních či správních sankcí. Belgie a Irsko mají v tomto směru volnou legislativu a neuvádí konkrétní sankce ukládané jednotlivcům za pronajímání bytů nelegálním migrantům. V Itálii jsou pronajímatelé trestáni, pouze pokud díky nájmu dosáhli „nespravedlivého zisku“. Tyto rozdíly v předpisech však během sledovaného období nepůsobily problémy. Důvodem může být i to, že většina těchto případů bývá řešena na vnitrostátní úrovni a nemá vliv na mezinárodní justiční spolupráci, protože se týká především malých zprostředkovatelů. To se však v budoucnu může změnit.

- *Podvodné sňatky známé též jako sňatky s výhodou (sham marriages also known as marriages of convenience)*

Další aktivitou spojenou s pašováním migrantů je užívání podvodných sňatků, také známých jako „sňatky s výhodou“. Tyto sňatky bývají použity ke zprostředkování vstupu a pobytu příslušníků třetích států na území EU, dále k pobírání sociálních dávek a po rozvodu také k přivedení vlastní rodiny do Evropské unie.

Některé případy Eurojustu ukazují tenkou hranici mezi *pašováním migrantů (prostřednictvím organizování podvodných sňatků) a obchodováním s lidmi*. Jeden případ zdůraznil rozdíly nejen v právních předpisech týkajících se kvalifikace trestných činů, ale také obtíže, se kterými se odborníci setkávají při identifikaci, zda se jedná o vykořisťování a trestné jednání je tak kvalifikováno jako trestný čin obchodování s lidmi. V tomto případě stála na jedné straně ČR a Spojené království,

kde jsou podvodné sňatky posuzovány jako forma obchodování s lidmi, na druhé straně stálo Irsko, kde uzavření podvodného sňatku není trestné. Proto nebylo lákání žen do Irska za účelem uzavření podvodného sňatku považováno za trestný čin obchodování s lidmi. Byla uspořádána koordinační setkání Eurojustu a také byl zřízen společný vyšetřovací tým Spojeného království a České republiky. Irsko poskytlo vyšetřovacímu týmu důkazní podporu. Tato spolupráce ukázala, že chybějící trestnost určitého jednání v jednom členském státě nebrání justiční spolupráci, neboť jakákoliv informace či důkaz poskytnutý Irsku mohl být využit při vyšetřování jiných trestných činů.

II. 2 Analytická činnost NK – výběr

Směrnice Rady 2002/90/ES ze dne 28. listopadu 2002, kterou se definuje napomáhání k nepovolenému vstupu, přechodu a pobytu

EU definice pašování migrantů

Článek 1
Obecné protiprávní jednání

1. Každý členský stát přijme vhodné sankce vůči

a) každé osobě, která úmyslně napomůže osobě, která není státním příslušníkem členského státu, vstoupit na území členského státu nebo přejít přes území takového státu v rozporu s právními předpisy dotyčného státu o vstupu nebo přechodu cizinců;

b) každé osobě, která úmyslně za úplatu napomůže osobě, která není státním příslušníkem členského státu, k pobytu na území členského státu v rozporu s právními předpisy dotyčného státu o pobytu cizinců.

Protokol proti pašování přistěhovalců po zemi, po moři a letecky doplňující Úmluvu OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu

OSN definice pašování migrantů

Článek 3

a) "pašování přistěhovalců" znamená zprostředkování nedovoleného vstupu osoby na území smluvní strany, jejímž není tato osoba státním občanem ani v ní nemá trvalý pobyt, s cílem získat, přímo či nepřímo, finanční nebo jiný hmotný prospěch;

Článek 5
Trestní odpovědnost přistěhovalců

Přistěhovalci nebudou podléhat trestnímu stíhání podle tohoto Protokolu za skutečnost, že se stali předmětem jednání uvedeného v článku 6 tohoto Protokolu.

Článek 6
Trestnost

1. Každá smluvní strana přijme taková legislativní a jiná opatření, která jsou nezbytná pro to, aby byly, pokud budou spáchány úmyslně a s cílem získat, přímo nebo nepřímo, finanční nebo jiný hmotný prospěch, za trestné činy pokládány:

(a) pašování přistěhovalců;

(b) pokud byly spáchány s cílem umožnit pašování přistěhovalců:
(i) vyrobení falešného cestovního dokladu nebo dokladu totožnosti;
(ii) obstarání, poskytnutí nebo držení takového dokladu;

(c) umožnění osobě, která není státním občanem dotčeného státu nebo na jeho území nemá trvalý pobyt, aby zůstala v tomto státě bez splnění nezbytných požadavků pro zákonný pobyt v něm, a to způsobem uvedeným v písmeně (b) tohoto odstavce nebo jakýmkoliv jiným nezákonným způsobem.

2. Každá smluvní strana přijme taková legislativní a jiná opatření, která jsou nezbytná pro to, aby byly za trestné činy pokládány:

(a) v souladu se základními zásadami jejího právního řádu, pokus spáchat trestný čin stanovený v souladu s odstavcem 1 tohoto článku;

(b) spolupachatelství trestného činu stanoveného v souladu s odstavcem 1 písm. (a), písm. (b) bod (i) nebo písm. (c) tohoto článku a v souladu se základními zásadami jejího právního řádu spolupachatelství trestného činu stanoveného v souladu s odstavcem 1 písm. (b) bod (ii) tohoto článku;

(c) organizování nebo návod jiné osoby ke spáchání trestného činu stanoveného v souladu s odstavcem 1 tohoto článku.

3. Každá smluvní strana přijme taková legislativní a jiná opatření, která jsou nezbytná pro to, aby byly pokládány za přitěžující okolnosti k trestným činům stanoveným v souladu s odstavcem 1 písm. (a), písm. (b) bod (i) a písm. (c) tohoto článku a v souladu se základními zásadami jejího právního řádu k trestným činům stanoveným v souladu s odstavcem 2 písm. (b) a (c) tohoto článku okolnosti:

(a) které ohrožují nebo by mohly ohrozit životy nebo bezpečnost dotčených přistěhovalců; nebo

(b) které zahrnují nelidské nebo ponižující zacházení, včetně zacházení za účelem vykořisťování takových přistěhovalců.

4. Nic v tomto Protokolu nebrání smluvní straně v přijetí opatření proti osobě, jejíž jednání zakládá trestný čin podle jejího vnitrostátního práva.

Směrnice Rady 2002/90/ES ze dne 28. listopadu 2002, kterou se definuje napomáhání k nepovolenému vstupu, přechodu a pobytu

Humanitární klauzule
Článek 1

2. Každý členský stát může rozhodnout, že neuloží sankce, pokud jde o jednání stanovené v odst. 1 písm. a), a použije své vnitrostátní právní předpisy a postupy, jestliže cílem daného jednání bylo poskytnout dotčené osobě humanitární pomoc.

---

§ 340 Organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice
§ 348 Padělání a pozměňování veřejné listiny
§ 88 trestního řádu – odposlech a záznam telekomunikačního provozu

Protokol proti pašování přistěhovalců po zemi, po moři a letecky doplňující Úmluvu Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu (č. 77/2013 Sb. m. s.)

čl. 6 Trestnost

Každá smluvní strana přijme taková legislativní a jiná opatření, která jsou nezbytná pro to, aby byly, pokud budou spáchány *úmyslně a s cílem získat, přímo nebo nepřímo, finanční nebo jiný hmotný prospěch*, za *trestné činy* pokládány:

(a) *pašování* přistěhovalců;

(b) pokud byly spáchány *s cílem umožnit pašování* přistěhovalců:
(i) *vyrobení falešného cestovního dokladu nebo dokladu totožnosti*;
(ii) *obstarání, poskytnutí nebo držení takového dokladu*;

(c) *umožnění osobě*, která není státním občanem dotčeného státu nebo na jeho území nemá trvalý pobyt, *aby zůstala v tomto státě* bez splnění nezbytných požadavků pro zákonný *pobyt* v něm, a to způsobem uvedeným v písmeně (b) tohoto odstavce nebo jakýmkoliv jiným nezákonným způsobem.

Výkladové stanovisko poř. č. 3/2015 Sb. v. s. NSZ ke sjednocení výkladu zákonů a jiných právních předpisů k výkladu trestného činu organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice podle § 340 trestního zákoníku.

Stanovisko analytického a legislativního odboru sp. zn. 1 SL 707/2017 k otázce, zda k *„neoprávněnému pobytu na území republiky“ při užití právní kvalifikace podle § 341 trestního zákoníku dochází i v případě, kdy cizinec (občan země, která není členem Evropské unie) po uzavření účelového sňatku se státním příslušníkem České republiky (který proběhne mimo území Evropské unie) následně na území Spolkové republiky Německo (která je jeho skutečným zamýšleným cílem) žádá o pobytovou kartu Evropské unie, čímž legalizuje svůj pobyt na území Spolkové republiky Německo“*.

Možná úvaha o legislativní změně § 340 a § 341 trestního zákoníku

Rozšíření prostorové působnosti trestných činů podle § 340 a § 341 trestního zákoníku postihujících nelegální migraci i na hranice *jiného členského státu Evropské unie nebo státu, který uplatňuje Schengenský hraniční kodex v plném rozsahu,* je legislativně možná. Obdobná právní úprava platí i v některých jiných zemích

Evropské unie. Kupříkladu Francie postihuje převaděčství i neoprávněný pobyt, pokud je vykonáno na území Francie, jiného Schengenského státu či státu, jež je smluvní stranou Protokolu proti pašování migrantů.

Případnou legislativní změnu trestných činů postihujících nelegální migraci spočívající v rozšíření jejich působnosti tak, aby se vztahovaly nejen na státní hranice České republiky, ale i na státní hranice jiného členského státu, který uplatňuje Schengenský hraniční kodex v plném rozsahu, je však nutné pečlivě zvážit. Současně je však třeba vzít v úvahu, že rozšířením dosahu uvedených skutkových podstat ve výše uvedeném smyslu, se současně založí pro české orgány činné v trestním řízení i povinnost trestně stíhat nelegální migraci v evropském územním rozsahu.

II. 3 Rozhodovací činnost obecných soudů - výběr

- *Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 14. května 2013 sp. zn. 6 Tdo 1560/2012*

O eventuálním úmyslu pachatele trestného činu organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice podle § 340 tr. zákoníku svědčí též takové jeho jednání, kterým předal třetí osobě do dispozice pozměněné osobní doklady s vědomím, že budou těmito osobami užity jako pravé při přechodu státní hranice.

Přitom není vyloučen jednočinný souběh citovaného trestného činu s trestným činem padělání a pozměnění veřejné listiny podle § 348 tr. zákoníku. To platí rovněž pro případy, kdy pachatel odeslal padělané nebo pozměněné doklady mimo schengenský prostor.

- *Usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 6 Tdo 151/2015 ze dne 19. 5. 2015 (č. 8/2016 Sb. rozh. tr.)*

K trestní odpovědnosti pachatele za trestný čin, jehož skutková podstata je vymezena tzv. normativním znakem, z hlediska subjektivní stránky dostačuje, věděl-li o rozhodných skutkových okolnostech naplňujících tento znak. Závěr o jeho vině není podmíněn zjištěním, že v době činu znal přesný právní význam tohoto normativního znaku (např. u trestného činu organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice podle § 340 tr. zákoníku znaku „státní hranice“).

- *Usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 7 Tdo 503/2016 ze dne 26. 4. 2016*

Přečinu organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice se dopustí ten, kdo jinému umožní nedovoleně překročit státní hranici nebo jinému po nedovoleném překročení státní hranice umožní přepravit se přes území České republiky, spáchá-li uvedený čin jako člen organizované skupiny a vystaví-li takovým činem jiného nelidskému nebo ponižujícímu zacházení.

Pozn. citovaným usnesením Nejvyšší soud vyložil znak kvalifikované skutkové podstaty v § 340 odst. 2 písm. b) trestního zákoníku, tzn. vystavení nelidskému nebo ponižujícímu zacházení, jako objektivní stav, kdy není rozhodující vnitřní vztah přepravovaných osob k podmínkám přepravy, ale to, jak se tyto podmínky jeví navenek.

- *Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 2. 2017 sp. zn. 11 Tdo 1213/2016 Organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice § 340 odst. 1 tr. zákoníku*

Trestného činu organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice podle § 340 tr. zákoníku, se lze dopustit nejen na tzv. vnějších hranicích schengenského prostoru, ale též na jeho vnitřních hranicích mezi jednotlivými členskými státy. Vstupem České republiky do schengenského prostoru nedošlo ke zrušení hranic, pouze hraničních kontrol, což ovšem neznamená, že se překročení státní hranice stalo dovoleným pro kohokoli a jakýmkoli způsobem.

Jednáním popsaným v § 340 odst. 1 tr. zákoníku může skutkovou podstatu tohoto trestného činu naplnit i osoba, které bylo přiznáno postavení uprchlíka ve smyslu např. Úmluvy o právním postavení uprchlíků (sdělení pod č. 208/1993 Sb.).

Pozn. Rozhodnutí bylo navrženo k publikaci do Sb. rozh. tr., trestní kolegium NS však rozhodlo, že rozhodnutí nebude ve Sbírce publikováno.

- *Usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 3 Tdo 631/2017 ze dne 22. 6. 2017*

Z hlediska subjektivní stránky trestného činu organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice podle § 340 tr. zákoníku je rovněž podstatné posouzení otázky, zda se pachatel zajímal o platný cestovní doklad osoby, které pomáhal nedovoleně překročit státní hranici a zda mohl bez obtíží rozpoznat neplatnost tohoto dokladu.

II. 4 Legislativa

Evropská unie

- *Rámcové rozhodnutí Rady č. 2002/946/SVV ze dne 28. 11. 2002 o posílení trestního rámce s cílem zabránit napomáhání k nepovolenému vstupu, tranzitu a pobytu*

- *Směrnice Rady č. 2002/90/ES ze dne 28. 11. 2002, kterou se definuje napomáhání k nepovolenému vstupu, přechodu a pobytu.*

Oba dokumenty byly náležitě implementovány do české trestněprávní úpravy[14], čímž Česká republika dostála svým mezinárodním závazkům.

- *Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/399 ze dne 9. března 2016, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex).* [15]

[14] Srov. zákon č. 178/2007 Sb.

[15] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/399 ze dne 9. března 2016, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex) nahradil nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 562/2006 ze dne 15. 3. 2006, kterým se stanoví kodex Společenství o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex).

- *Směrnice 2004/81/ES o povolení k pobytu pro státní příslušníky třetích zemí, kteří jsou oběťmi obchodování s lidmi nebo obdrželi pomoc k nedovolenému přistěhovalectví, a kteří spolupracují s příslušnými orgány.*

- *Směrnice EP a R 2008/115/ES o společných normách a postupech v členských státech při navrácení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí*

- *Směrnice EP a R 2012/29/EU, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu a kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2001/220/SVV*

- *Směrnice EP a R 2009/52/ES o minimálních normách pro sankce a opatření vůči zaměstnavatelům neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (sankční směrnice)*

- *Směrnice EP a R 2013/33/EU, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu (přepracované znění)*

- *Směrnice EP a R 2013/32/EU o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (přepracované znění)*

- *Rozhodnutí Rady o uzavření Protokolu proti pašování přistěhovalců po zemi, po moři a letecky, doplňujícího Úmluvu Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu, jménem Evropského společenství, pokud jde o ustanovení protokolu, která spadají do oblasti působnosti článků 179 a 181a Smlouvy o založení Evropského společenství (2006/616/ES)*

- *Rozhodnutí Rady o uzavření Protokolu proti pašování přistěhovalců po zemi, po moři a letecky, doplňujícího Úmluvu Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu, jménem Evropského společenství, pokud jde o ustanovení protokolu, která spadají do oblasti působnosti článků 179 a 181a Smlouvy o založení Evropského společenství (2006/616/ES)*

- *Akční plán EU proti pašování migrantů (2015–2020)*

Rada Evropy

- *Úmluva Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí, Istanbul, 11. 5. 2011 (čl. 59 Povolení k pobytu)*

- *Akční plán RE na ochranu dětských uprchlíků a dětských migrantů v Evropě (2017–2019)*

OSN

- *Protokol proti pašování přistěhovalců po zemi, po moři a letecky doplňující Úmluvu OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu (sdělení č. 77/2013 Sb. m. s.)*

- *Úmluva Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu (sdělení č. 75/2013 Sb. m. s.)*

- *Globální pakt OSN o migraci*

- *Globální pakt OSN o uprchlících*

II. 5 Dokumenty

- *Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky v roce 2018*

- *Zprávy o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců v České republice za roky 2001–2018*

- *UNODC: Global Study on Smuggling of Migrants, 2018*
  http://www.unodc.org/unodc/en/data-and-analysis/glosom.html

- *UNODC: Smuggling of Migrants.*
  https://www.unodc.org/unodc/en/human-trafficking/smuggling-of-migrants.html

- *Evropské centrum proti pašování migrantů (European Migrant Smuggling Centre „EMSC"), EUROPOL, Haag*
  Two years of EMSC/Activity report Jan. 2017-Jan. 2018

- *EUROJUS – Report on Eurojust´s casework in the field of migrant smuggling, April 2018*

- *EVROPSKÁ KOMISE: Zpráva o pokroku v provádění evropského programu pro migraci, Brusel 6.3.2019, COM(2019) 126 final*

II. 6 Statistika

Trestný čin organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice 1998-2019				
Rok	**Stíháno**	**Obžalováno**	**Zkrácené přípravné řízení**	**Návrh na potrestání**
1998	**221**	**192**	**-**	**-**
1999	**260**	**242**	**-**	**-**
2000	**238**	**205**	**-**	**-**
2001	**219**	**181**	**-**	**-**
2002	**215**	**197**	**12**	**12**
2003	**204**	**189**	**12**	**12**
2004	**243**	**217**	**22**	**22**
2005	**130**	**128**	**22**	**22**
2006	**70**	**65**	**29**	**28**
2007	**114**	**106**	**17**	**16**
2008	**68**	**61**	**2**	**2**
2009	**37**	**28**	**12**	**8**
2010	**34**	**32**	**5**	**2**
2011	**29**	**25**	**4**	**3**
2012	**5**	**4**	**2**	**1**
2013	**21**	**20**	**6**	**6**
2014	**5**	**5**	**8**	**5**
2015	**26**	**25**	**63**	**55**
2016	**15**	**14**	**7**	**6**
2017	**21**	**21**	**4**	**3**
2018	**7**	**7**	**3**	**3**
2019	**6**	**6**	**3**	**3**

III. Domácí násilí (Mgr. Martina Klvačová)

Nejvyšší státní zastupitelství zaměřovalo i v roce 2019 pozornost na problematiku spojenou s objasňováním trestné činnosti spadající pod zastřešující pojem tzv. domácího násilí.

III. 1 Poznatky z přezkumné činnosti k postupu podle § 174a odst. 1 trestního řádu

Pokud se týká sledované oblasti kriminality, lze na základě analýzy, provedené z přezkumné činnosti k postupu podle § 174a odst. 1 trestního řádu, hodnotit výsledky objasňování tohoto typu trestné činnosti v roce 2019 jako poměrně uspokojivé. Předpokládáme, že státní zástupci, kteří se specializují na trestnou činnost související s fenoménem tzv. domácího násilí, jsou již převážně schopni detekovat trestně postižitelnou formu tzv. domácího násilí. Ve věcech uvedeného charakteru také dokážou (v zájmu zajištění skutkového stavu věci v souladu s § 2 odst. 5 trestního řádu) přizpůsobit svůj procesní postup a užít vhodný způsob dokazování, což je zřejmé z výstupů jejich činnosti, zejména z obsahu usnesení o zastavení trestního stíhání a usnesení o postoupení věci jinému orgánu, jež byla v roce 2019 Nejvyššímu státnímu zastupitelství k přezkoumání předložena podle § 173a trestního řádu a čl. 86 odst. 1 pokynu obecné povahy nejvyššího státního zástupce č. 8/2009, o trestním řízení, ve znění pozdějších předpisů (účinného do 31. 12. 2019).

V převažující většině přezkoumaných věcí k postupu podle § 174a odst. 1 trestního řádu bylo na podkladě námi vyžádaných a nižšími státními zastupitelstvími následně předložených trestních (vyšetřovacích) spisů Policie ČR a příslušných dozorových spisů zjištěno, že vykonávaný dozor nad zachováváním zákonnosti v přípravném řízení byl dostatečně rychlý a převážně účinný. Obecně považujeme za zásadní kvalitativní posun v rámci dokazování zejména tu skutečnost, že bylo v naprosté většině případů včas přistupováno k zahájení trestního stíhání obviněných a převážně také docházelo bezodkladně k fixacím svědecké výpovědi poškozených (zvlášť zranitelných obětí) i dalších zásadních svědeckých výpovědí, a to procesně použitelným způsobem. Aktivita orgánů činných v trestním řízení v průběhu dokazování se jevila jako dostatečná především v těch trestních věcech, v nichž státní zástupci vykonávali od samotného počátku (tj. od tzv. nápadu věci) aktivně svoje dozorová oprávnění a činnost policejních orgánů usměrňovali svými konkrétními pokyny (ústními nebo telefonickými), směřujícími k dosažení účelu trestního řízení.

Dílčí nedostatky i nadále přetrvávají na úseku znaleckého dokazování.

Deficity vykazují zejména znalecké posudky z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, specializace klinická psychologie či z oboru školství a kultura, odvětví psychologie, které by měly umožnit orgánům činným v trestním řízení především pochopit a zhodnotit klíčový důkaz v podobě obsahu svědecké výpovědi poškozené. Jako důkaz by tedy měly sloužit k tomu, aby popsaly vývoj a dynamiku partnerského vztahu a domácího násilí, identifikovaly jeho typ, popsaly následky viktimizace (např. syndrom týrané osoby), ev. konkretizovaly důvody, pro které k těmto následkům nedošlo, objasnily aktuální psychický stav týrané osoby a predikovaly jeho vývoj,

pomohly porozumět chování týrané osoby, případně posoudily její specifickou věrohodnost, tj. zda jde o líčení zážitků z paměti poškozené nebo z jiných kognitivních procesů.

Z obecného hlediska je pak na místě (shodně jako v loňském roce) akcentovat, že poměrně častý a zásadní nedostatek přezkoumaných usnesení spočíval v jejich sporém, nekonkrétním a nepřesvědčivém odůvodnění. V obsahu odůvodnění rozhodnutí byla zjišťována absence posouzení konkrétních důkazů ve věci. Z užitých formulací státních zástupců dostatečně nevyplýval vztah mezi skutkovými zjištěními a úvahami při hodnocení důkazů na straně jedné a jejich právními závěry na straně druhé. Státní zástupci se poměrně často v rámci odůvodnění rozhodnutí patřičně nezabývali ani právním posouzením stíhaných skutků (jednalo se o porušení zákona v § 134 odst. 2 trestního řádu). Některá usnesení se proto nacházela na samé hranici přezkoumatelnosti.

Právě nedostatky v odůvodnění těchto rozhodnutí vyvolaly oprávněné pochybnosti o jejich zákonnosti a ve svém důsledku vedly k vyžádání kompletního spisového materiálu z důvodu nutnosti jeho přezkoumání pro ev. využití mimořádného kasačního oprávnění nejvyššího státního zástupce podle § 174a odst. 1 trestního řádu.

Z hlediska hmotněprávního činilo v praxi (překvapivě) i nadále největší aplikační problémy posuzování tzv. souběhu (konkurence) trestných činů týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 trestního zákoníku s některými dalšími trestnými činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti (nejčastěji znásilnění podle § 185 trestního zákoníku), trestných činů proti rodině a dětem (zejména týrání svěřené osoby podle § 198 trestního zákoníku, ohrožování výchovy dítěte podle § 201 trestního zákoníku) a trestných činů narušujících soužití lidí (např. nebezpečné vyhrožování podle § 353 trestního zákoníku).

S ohledem na opakující se pochybení státních zástupců, spočívající v porušení zásady „ne bis in idem“ – zákaz dvojího souzení a potrestání za týž čin (skutek) – ve smyslu článku 4 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, která brání též trestnímu stíhání a odsouzení toho, proti němuž dřívější trestní stíhání o témže skutku meritorně skončilo pravomocným rozhodnutím státního zástupce o zastavení trestního stíhání, budou níže (v anonymizované podobě) uvedena dvě zastavovací usnesení státních zástupců, jimiž byla vytvořena překážka trestního stíhání obviněného pro týž skutek ve smyslu § 11 odst. 1 písm. h) trestního řádu, a proto bylo přikročeno ke kasaci těchto usnesení o zastavení trestního stíhání v rámci postupu, který nejvyššímu státnímu zástupci umožňuje § 174a odst. 1 trestního řádu.

III. 2 Aktuální judikatura ke sledované problematice

Úvodem považujeme za vhodné opětovně připomenout, že státní zástupci Nejvyššího státního zastupitelství zastávají dlouhodobě konstantní názory na posuzování tzv. jednočinného souběhu (konkurence ideální) trestných činů týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 trestního zákoníku a týrání svěřené osoby podle § 198 trestního zákoníku, a to v situaci, pokud se pachatel dopouští ve stejném období tyranského jednání nejrůznějších typů a forem ve společném obydlí

vůči své manželce (družce) a vůči jejímu nezletilému dítěti (dětem). Počátkem roku 2016 jsme také vyjádřili podstatné výhrady k odlišnému právnímu názoru formulovanému v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 9. 2015 sp. zn. 8 Tdo 921/2015, které bylo původně navrženo k uveřejnění ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek; jeho publikace však byla kolegiem Nejvyššího soudu odmítnuta.

S neskrývaným uspokojením jsme proto v roce 2019 přijali usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2019 sp. zn. 5 Tdo 551/2019 právě k možnosti posouzení jednočinného souběhu trestných činů podle § 198 a 199 trestního zákoníku, z jehož právní věty cituji:

„Jednání naplňující znak týrání, které pachatel směřuje vůči různým osobám jako hmotným předmětům útoku žijícím s ním ve společném obydlí ve smyslu § 199 trestního zákoníku, z nichž jen některé jsou současně svěřenou osobou ve smyslu § 198 trestního zákoníku, a to jak přímo (např. uzavřením v jediné místnosti, nebo naopak nevpuštěním do bytu, výhružkami a nadávkami), tak i nepřímo (např. napadání jedné osoby je současně příkořím činěným druhé), je jediným skutkem, který je v tomto zvláštním případě třeba posoudit jako ***jednočinný souběh*** *trestného činu* ***týrání svěřené osoby podle § 198 trestního zákoníku a trestného činu týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 trestního zákoníku****, jenž je jinak obecně z důvodu speciality prvně uvedeného ustanovení vyloučen (jde-li o týrání téže osoby, jež je současně osobou svěřenou i žijící ve společném obydlí).*

Pokud je v trestním řízení o takovém skutku původně právně kvalifikovaném jako trestné činy podle § 198 i § 199 trestního zákoníku zjištěno, že znaky jedné z uvedených skutkových podstat nejsou naplněny, je při vyslovení viny třeba náležitě upravit popis skutku tak, aby byla vyjádřena právní kvalifikace toho trestného činu, jehož znaky byly shledány naplněnými, není však možno o takovém skutku rozhodnout i druhým zprošťujícím výrokem ohledně trestného činu, jehož znaky nebyly shledány (ty se jen tzv. vypustí a v odůvodnění se taková úprava popisu skutku i právní kvalifikace vysvětlí – viz k tomu obdobně rozhodnutí č. 11/2010 Sb. rozh. tr.).“

Zbývá doplnit, že nejvyšší státní zástupce podal v této věci úspěšné dovolání ve prospěch a v neprospěch obviněného, které opřel o dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) trestního řádu. V této souvislosti je na místě kladně ohodnotit profesní erudici dozorové státní zástupkyně Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 4, která svým aktivním přístupem k posuzované problematice trestné činnosti spojené s tzv. domácím násilím podstatnou měrou přispěla k tomu, že předmětná věc mohla být předložena Nejvyššímu soudu k rozhodnutí. Ocenění profesionálního postupu samozřejmě náleží i dohledovému Městskému státnímu zastupitelství v Praze.

Z dostupné judikatury za rok 2019 k trestnému činu týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 trestního zákoníku, uveřejněné v ASPI, označuji jako podstatná i další rozhodnutí:

- usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 1. 2019 sp. zn. 4 Tdo 1293/2018
- usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 4. 2019 sp. zn. 5 Tdo 274/2019
- usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2019 sp. zn. 7 Tdo 586/2019

III. 3 Přednášková činnost státních zástupců Nejvyššího státního zastupitelství týkající se problematiky tzv. domácího násilí

Státní zástupci Nejvyššího státního zastupitelství se dne 3. 12. 2019 zúčastnili v Praze „celorepublikového“ semináře pořádaného Generální inspekcí

bezpečnostních sborů (dále jen „GIBS“), určeného pro příslušníky GIBS a zaměřeného na problematiku dokazování trestně postižitelného domácího násilí. Materie přednášek byla zacílena na problematiku dokazování tzv. domácího násilí v přípravném řízení s akcentem na použitelnost důkazu, spočívajícího ve výslechu svědka – poškozeného (provedeného jako neodkladný úkon ve smyslu § 158a trestního řádu), v řízení před soudem.

Lektory uvedeného semináře byli: První náměstek nejvyššího státního zástupce – JUDr. Igor Stříž, ředitel odboru trestního řízení Nejvyššího státního zastupitelství – JUDr. Roman Hájek, zástupkyně ředitele odboru analytického a legislativního Nejvyššího státního zastupitelství – JUDr. Jana Zezulová, Ph.D., a státní zástupkyně odboru trestního řízení Nejvyššího státního zastupitelství – Mgr. Martina Klvačová.

III. 4 Závěry

Pokud se týká problematiky spojené s objasňováním trestné činnosti spadající pod zastřešující pojem tzv. domácího násilí v roce 2020, je ve věcech předmětného charakteru nezbytné i nadále pokračovat v nastoleném (již osmiletém) trendu důsledné přezkumné činnosti k postupu podle § 174a odst. 1 trestního řádu.

Navrhuji zaměřit zvýšenou pozornost na způsob, kvalitu a především na právní posouzení výsledků dokazování, jež nachází svůj odraz v obsahu odůvodnění meritorních rozhodnutí státních zástupců předkládaných Nejvyššímu státnímu zastupitelství k přezkoumání podle § 173a trestního řádu.

Na podkladě vyžádaných a předložených spisových materiálů pak považuji za nezbytné objektivizovat přiléhavost právní kvalifikace skutku, především zjišťovat, zdali nedošlo k „zástupnému“ posouzení jednání pachatele „pouze“ některým z trestných činů taxativně vyjmenovaných v § 163 odst. 1 trestního řádu, tedy k absenci adekvátní právní kvalifikace skutku „zastřešujícím“ trestným činem týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 trestního zákoníku, což ve svém důsledku vede k nezákonnému zastavení trestního stíhání obviněného pro jeho nepřípustnost podle § 172 odst. 1 písm. d) trestního řádu z důvodu uvedených v § 11 odst. 1 písm. l) trestního řádu. (Nad rámec výše uvedeného si závěrem dovoluji upozornit, že logicky vyvstává i otázka, zda vlivem shodných pochybení nedochází v některých případech ze strany policejních orgánů k odkládání těchto věcí podle § 159a odst. 2 trestního řádu s odkazem na § 11 odst. 1 písm. l) trestního řádu již v průběhu prověřování, a to bez patřičné reakce dozorových státních zástupců).

III. 5 Dokumenty

- *Akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí 2019–2022*[16]

Jde o strategický dokument vlády pro oblast prevence a potírání domácího a genderově podmíněného násilí. Realizací opatření uvedených v Akčním plánu by mělo dojít zejména ke zlepšení současné úrovně ochrany osob ohrožených domácím

[16] https://www.vlada.cz/cz/-130347/

a genderově podmíněným násilím k zefektivnění prevence tohoto násilí, k rozvoji vzdělávání příslušných profesí v oblasti domácího a genderově podmíněného násilí a k podpoře systémové práce s osobami násilnými.

- *Zápisy Výboru pro prevenci domácího násilí a násilí na ženách*[17]

Výbor je poradním orgánem Rady vlády pro rovnost žen a mužů.

- *Úmluva Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí, Istanbul, 11. 5. 2011*

III. 6 Přílohy

Příloha č. 1:
- K jednočinnému souběhu zločinu týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 odst. 1, 2 písm. d) trestního zákoníku a zločinu znásilnění podle § 185 odst. 1, 2 písm. a) trestního zákoníku - usnesení

- K jednočinnému souběhu zločinu týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 odst. 1, 2 písm. d) trestního zákoníku a přečinu nebezpečného vyhrožování podle § 353 odst. 1, 2 písm. c) trestního zákoníku – usnesení

Příloha č. 2:
- Statistiky a grafová znázornění ve vztahu k domácímu násilí
(Mgr. Tomáš Husák, Mgr. Martin Homola)

[17] https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/prevence_domaciho_nasili/vybor-pro-prevenci-domaciho-nasili-121940/.